

Nya Åland

21 OKTOBER 2009 NR 212 PRIS 2,00 €

Det var som 17
– en 18-taggare

JAKT. Jan-Egil Karlsson, Föglö, kan redan nu säga att årets älgjakt är lyckad. I söndags sköt han en 18-taggare på Horsholma. Men det var nära att det inte blev någon älg.
– Älgen stannade upp och jag tog sikte på den men då vart det svart – jag hade linsskydden på.

SIDAN 17

Giftiga muddermassor under nya Svibybron

NYHETER. En stor del av de muddermassor som grävs upp när nya Svibybron byggs är så giftiga att de måste forslas bort. En ännu större del är så pass förorenade att de måste deponeras på land på en godkänd mottagning. Totalt handlar det om ett 30-tal lastbilslas. Enligt kontraktet är det entreprenören

Ålands schakt som ska se till att muddermassorna tas upp och omhändertas på korrekt sätt, berättar landskapets vägingenjör **Stig Janson**.

– Vi underströk redan vid det första arbetsplatsmötet vi hade den 1 september i år att vi måste få en redogörelse för vad som tas upp

och vart Ålands schakt tänker föra massorna. Ännu har vi inte fått någon sådan.

Kaj Virtanen på Ålands schakt säger att det inte ännu är klart vem som ska ta emot massorna.

– Men vi har stränga order om att inte börja gräva innan allt det är klart.

SIDAN 3

Biskopen polisanmäld

NYHETER. Förra kyrkoherden i Jomala församling **Joe Brandt** har polisanmält biskop **Gustav Björkstrand** för grov ärekränkning och brott mot tjänsteplikt. Också assessor **Bror Träskbacka** vid domkapitlet har anmälts för brott mot tjänsteplikt.

Kommissarie **Olof Lindqvist** har skött utredningen som nu har lagts ner av statsåklagare **Mika Illman**.

Ett beslut som ännu hänger i luften är Joe Brandts besvär mot att **Roger Syrén** utnämns till hans efterträdare. Ärendet ligger nu i Högsta förvaltningsdomstolen.

SIDAN 12

Facebook och Kuntsboda i tema

TEMA. Vad tycker åländska chefer om att anställda använder Facebook på arbetstid?

Och var på Åland finns Pyhän Yrjön kirkko och Kuntsboda – och vad kan Google Maps göra åt det? Svaret finns på temasidorna om kontor och data.

SIDORNA 14-16

Skall rättas. Knutsboda i Lemland stavas fel på två sätt på Google Maps.

Medling fungerar för unga brottslingar

NYHETER. Färsk forskning visar att unga brottslingar sällan återfaller till brottslig verksamhet om de deltagit i medling, alltså träffats ansikte mot ansikte med den som drabbats av brottet.

Vid Ålands medlingsbyrå ökar antalet ärenden hela tiden och hit hänvisas många åländska unga och minderåriga som hamnat ”i klammeri med rättvisan”.

– Jag har inte varit med om ett enda fall av medling med minderåriga som inte lyckats, säger medlaren **Mika Koskinen**, som medlar både på Åland och i riket.

SIDORNA 4-5

Fler ÅU-spelare skriver på

SPORT. Kati Nyman och Angelica Östlin skrev under gårdagen under varsitt ettårskontrakt med Åland United.

Taina Hartikainen har också erbjudits kontrakt och hon säger till Nya Åland att hon kommer att skriva under.

Jannica Tjeder och **Maiju Ruotsalainen** har också erbjudits kontrakt men de har ännu inte bestämt sig hur de gör nästa säsong.

SIDAN 18

Bastu. Nedanför Lotsberget med Lotsstugan låg Kallios bastu en gång i tiden. Nu finner vi Lotsbroverket på samma plats, och lotsbron är utmärkt i asfalten.
Teckning: FOLKE WICKSTRÖM, foto: ERKKI SANTAMALA

Från renande bad till avloppsrening

KULTUR. Många i Mariehamn kan ännu minnas den tid då många hushåll i staden saknade rinnande vatten.

– Ännu kan de räknas i hundratal, de mariehamnare som växte upp utan rinnande vatten, med vattenkanna och tvättfat på kommoden

och som varje lördag släpades av sina föräldrar till Westerlunds, Kallios, Emmas eller Krokviks bastu, skriver **Folke Wickström** och **Jerker Örjans** i dagens Nyan.

I artikelserien inför Mariehamns 150 årsjubileum 2011 berättar de om badstugorna i

Mariehamn. Kallios bastu, avbildad på Folke Wickströms teckning låg nedanför Lotsberget. Där många mariehamnare förr i tiden skrubbede sig rena renas i dag avloppsvatten i Lotsbroverket.

SIDORNA 10-11

hemmatips 7

Tina ger spartips i veckans Hemmatipset.

djur 17

Det kommer ytterligare rapporter om möten med den nyfikna räven i Lemland. "En dag gick jag ner till stranden med räven i släptåg" berättar en läsare.

folk 24

"Snäll, pålitlig och rolig att vara med."
DAGENS ÅLÄNNING
REBECCA FELLMAN OM BÄSTISEN.

åland 24 ikväll

Klinikchef **Birgitta Hermans** talar om svininfluansan i Rakt på, Sportmagasinet summerar IFK-säsongen med **Pekka Lyy-ski**, **Mika Niskala** och **Daniel Norrmén**.

TILLFÄLLET

– ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET-NÄR DU ÄR LEDIG!

Vardagar 10-19. **Lördag Söndag 11-16**

tel. 17 570 fax 17 581 Lövuuddsvägen, Möckelö (vid flygfältsrondellen)

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 450

miljö

” Inom fem år måste industrin ha ställt om till en lågfossil ekonomi och grön produktion. Annars är /.../ en klimatkatastrof av stora mått är ett faktum.
VÄRLDSNATURFONDEN, WWF, I EN RAPPORT.

Järndos klimatkunskap på nordisk studiecirkel

Första träffen i stadsbiblioteket på torsdag kväll

Vill du lära dig mera om hur framtidens klimat påverkar oss alla och vad du kan göra för att motverka förändringen?

Då kan du anmäla dig till studiecirkeln "Norden och klimatet" som startar på torsdag kväll i stadsbiblioteket.

Föreningen Norden har tagit initiativ till kampanjen "Norden och framtidens klimat" och i till exempel Sverige har studiecirkeln hållits på många orter under hela det här året.

Den åländska Norden-föreningen samarbetar med Agenda 21-kontoret och Ålands bildningsförbund om studiecirkeln som delas in i två delar om fyra avsnitt vardera. Första delen hålls under fyra torsdagskvällar i rad från och med den 22, alltså i övermorgon. Andra delen hålls i början av nästa år.

Ledare är Hans Dahlin, hållbarhetsutredare på landskapet.

Grepp om klimatfrågan

Studiecirkeln är en uppföljning av den rapport – Makt och vanmakt i klimatförhandlingarna – som Föreningen Norden och tankesmedjan Global utmaning i Sverige tidigare beställde av journalisten Inger Jägerhorn,

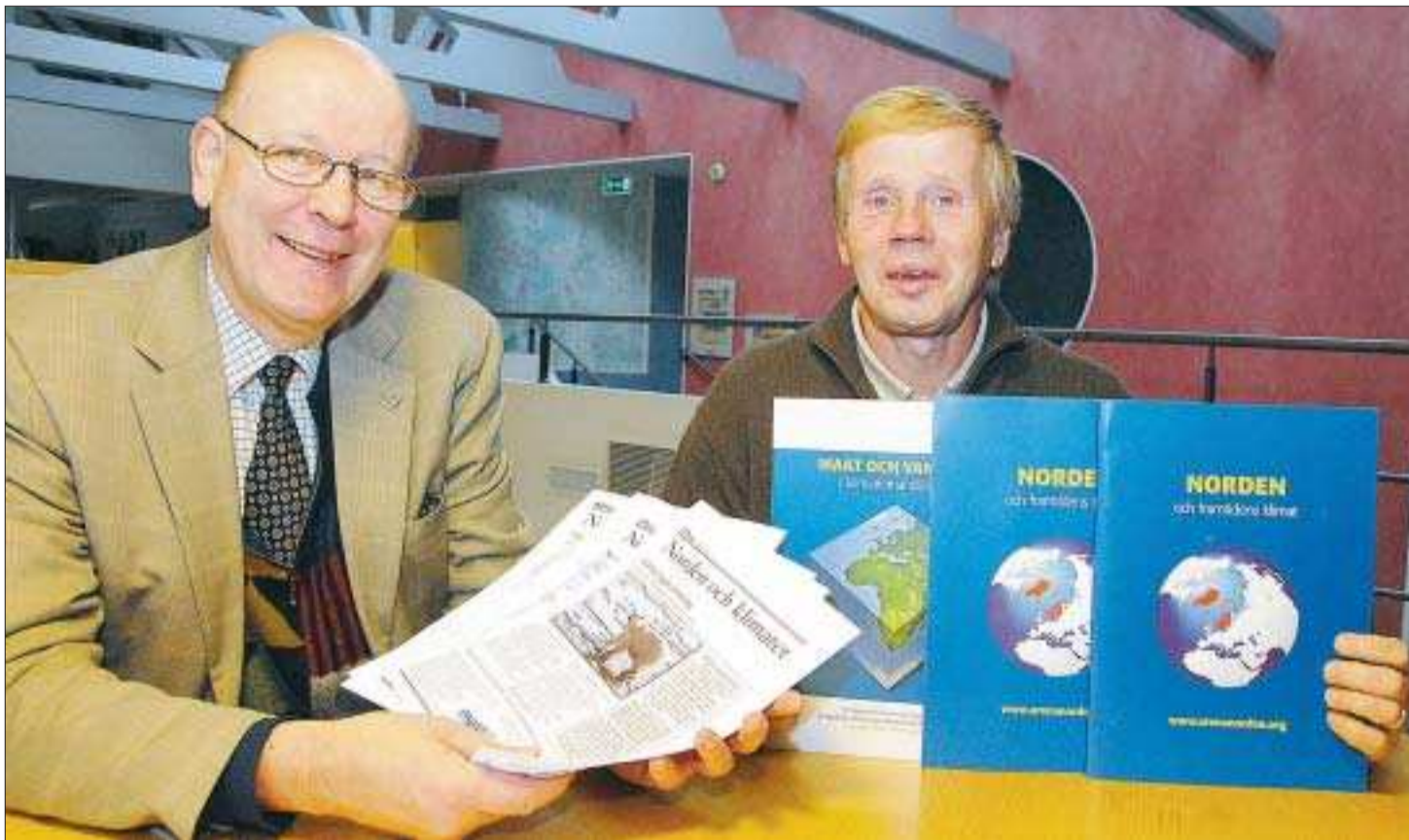
berättar Folke Sjölund, den åländska Norden-föreningens ordförande.

–Materialet är medvetet framtaget för studiecirkeln som ska ge alla intresserade en järndos klimatkunskap. Det här är ett sätt att samla ihop den i dag ganska splittrade informationen och efter att ha deltagit i studiecirkeln ska man ha ett bra grepp om klimatfrågan i närmiljön, i Norden och globalt.

Fyra avsnitt

Det första avsnittet i höstens studiecirkel handlar om global uppvärmning, det andra om Arktis som ny spelplan – området är strategiskt viktigt i jakten på naturresurser när Barents hav väntas bli isfritt året runt – det tredje avsnittet handlar om uppvärmningen i Norden med blöta somrar och milda vintrar och det fjärde tar upp grön vardag, alltså hur vi kan leva på räntan och inte tära på kapitalet.

I och med FN:s klimattmöte i Köpenhamn om två månader vänds blickarna mot Norden. Studiecirkeln kan betraktas som en folkbildningskampanj inför den stora klimatkonferensen där USA:s president Barack Obama, Kinas president Hu Jintao och EU-kommissionens

Klimatstudier. På torsdag kväll startar den första delen av föreningen Nordens nya studiecirkel om klimatet. Cirkeln riktar sig till alla intresserade och materialet har tagits fram enkom för ändamålet, berättar den åländska Norden-föreningens ordförande Folke Sjölund (till vänster) och vikarierande verksamhetsledare Bror Myllykoski. Foto: ERKKI SANTAMALA

ordförande Manuel Barroso blir nyckelaktörer.

Alla studiecirkeldeltagare får en pärm med utförligt material. Deltagaravgiften är 20 euro och anmälan görs till norden@aland.net eller per

telefon. Lokalen rymmer maximalt 20 personer, men för en studiecirkel är ungefär tio deltagare det bästa.

–Om intresset blir stort så ordnar vi hellre flera studiecirklar. Om många från ex-

empelvis norra Åland vill gå så kan studiecirkeln ordnas senare i Godby, säger Folke Sjölund och föreningens vikarierande verksamhetsledare Bror Myllykoski.

Det finns också en uppföl-

jande studiecirkel om hur vårt val av mat påverkar miljön och hur vi kan äta klimatsmartare.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

tak
ALLT MELLAN
golv

-20% PÅ HELA SORTIMENTET HAFÅ

>NYHET!

Axcnt
600 med
spegelskåp
1 099,-
finns även
100cm
bredd

>NYHET!

East 900
med spegel
1 099,-
finns även i vitt
och 60 och
120cm bredd

Utställningsmöbel

Quant
inredning
675,-
(999,-)

Hafå badrum

Utställningsmöbel

Massage-
badkar Bione
160R
990,-
(1499,-)

>NYHET!

Rain square:
Duschtermo-
stat med hand-
och takdusch
fr. **499,-**

>NYHET!

Kioto Square
Steamer:
2 699,-

Utställningsmöbel

Utställningsmöbler
till bra priser!

Next Vision
90cm
1 000,-
(1299,-)

**-20%
RABATT**
på hela
sortimentet
Gäller ordinarie
pris tom 31/10

**BYGG
VARUHUSET**

BYGG • TRÄ • JÄRN • HEMINREDNING
KÖK • BADRUM • FÄRGER • VERKTYG
TFN 28 011, BUTIKEN 28 170, FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD. 7-18,
TORSD. 7-20, Bygglagret 7-18, LÖRD. 9-15

Torsdagar öppet till kl. 20 .00 Välkomna!

www.byggvaruhuset.ax

Grelsby kungsgård.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Inget beslut om Grelsby-arrende

■ Som Nyan tidigare berättat hade tre anbud på arrende av mark och byggnader vid Grelsby kungsgård lämnats in när tiden gick ut den 5 oktober. Landskapsregeringen kommer inom kort att ta beslut om att inleda förhandlingar med någon av intressenterna bakom projektförslagen. Ärendet är under beredning, berättar näringsminister **Jan-Erik Mattsson (C)**.

Anbuderna är ännu inte offentliga men initiativtagarna till den planerade familjeparken Krutbyn har tidigare visat intresse för området.

Det aktuella området är ungefär 72 hektar stort och består av betesmark, gamla åkrar och impediment. Landskapet vill att verksamheten på det arrenderade området ska vara kommersiell eller allmännyttig.

Arbetarbostaden vid Grelsby gård ska rivas och den södra gaveln på ladugården renoveras. Efter anbudsfrågan står det klart att DM-bygg kommer att förnya gaveln och riva silon.

Firma Magnus Söderlund står för rivning, bortförande, deponi av arbetarbostaden samt uppsnyggande av området. (ak)

Polisen grep sexbrottsling

■ En man – finländsk medborgare – har gripits av polisen och anhållits som misstänkt för att ha antastat tre kvinnor på Strandgatan i Mariehamn under natten mellan lördagen och söndagen, skriver Ålands radio på sin hemsida.

Mannen anhölls redan i söndags och har förhörts. Radion uppger vidare att ett vittne hördes i går och vittnet ska ha styrkt den berättelse som en av kvinnorna gett. Enligt kvinnan har mannen gjort sexuella närmanden, varit hotfull och försökt tvinga till sig sex.

Polisen vill fortfarande komma i kontakt med de två kvinnor som anmält mannen för sexuella trakasserier. Nya Åland försökte i går nå kommissarie **Olof Lindqvist** utan att lyckas.

Förlängd tid för hemvårdsstöd

■ **HAMMARLAND.** Kommunfullmäktige har godkänt en förlängning av tiden för hemvårdsstöd till fyra år. Det görs under en försöksperiod på två år.

Kommunen godkänner också kommunförbundets avtal om ett permanentande av barnskyddsjouren. För Hammarland innebär det utgifter på drygt 4.000 euro per år för jourkostnader, säger kommundirektören **Kurt Carlsson**.

En anmärkning kom in angående förslaget till ombyggnad av landsvägssträckan Boda-Bjärström. Det gällde vägtrumman under bron i Bjärström som ansågs vara för liten. Kommunen tar det i beaktande. (pd)

Tenn och olja i muddermassorna där bron byggs

Tidigare undersökningar visar höga halter av kvicksilver

Ålands schakt, som bygger nya Svibybron, får inte börja gräva upp muddermassorna innan man vet vem som tar hand om dem.

En stor del av massorna är så giftiga att de måste föras till fastlandet som farligt avfall.

När landskapsregeringen sökte miljö tillstånd för den nya bron i mitten av 2000-talet ställde den dåvarande miljöprövningsnämnden krav på provtagning av sediment på havsbotten på insidan av vägbanken.

Prover som Mariehamns stad lät göra 2003 – när man planerade för sjövistet Notudden vid stranden – visade nämligen att sedimenten innehåller höga halter av flera tungmetaller och i synnerhet kvicksilver. Också en tidigare provserie från 1999 har visat att halterna av tenn var mycket höga i tre prover inne i viken.

Landskapsregeringen anlät **Stefan Pennanen** vid Ålands vatten- och miljöprovning för att ta de prover som miljöprövningsnämnden bestämt. Stickproverna togs i oktober 2006 på två platser ungefär vid den lilla ön mitt i viken nära vägbanken.

Tributyltenn

Provet som togs öster om grynnan visar högre halter av gifter och föroreningar. Särskilt var halterna av tenn – tributyltenn, TBT – hög och över skred det gränsvärdet som provsvaren jämfördes med. Också för bekämpningsmedel som DDT och PCB överskreds gränsvärdet. Mindre mängder av tungmetallerna kadmium, krom, koppar, bly, nickel, zink och arsenik hittades också i sedimenten.

Stopp. Ålands schakts grävmaskin får inte börja gräva upp muddermassorna vid Svibybron förrän man har meddelat landskapet vart de giftiga och förorenade massorna ska föras.
Foto: JONAS EDSVIK

Däremot visade proverna låga kvicksilverhalter, trots att det i provtagningen 2003 fanns ett prov där högsta tillåtna halt överskreds mångfalt.

För tenn visade provet öster om grynnan 54 mikrogram per kilo torrsbstans. För att massorna ska betraktas som rena från kvicksilver får halten inte överstiga 3 mikrogram per kilo enligt miljöprövningsnämndens tillstånd.

Högt över värdet

För mineraloljor ska värdet vara under 50 milligram per kilo torrsbstans för att massorna ska betraktas som rena. I det första provet var halten 869 milligram och i det andra 22.185 milligram per kilo torrsbstans.

Landskapets väggenjör **Stig Janson** berättar att man enligt provresultaten från 2006 har räknat med att 250 kubikmeter muddermassor är så förorenade att de måste föras till godkända mottagningsanläggningar.

–De måste köras bort helt enkelt.

50 kubikmeter av de 250 är så förorenade att de måste tas om hand som farligt avfall, i praktiken transporteras bort från Åland.

–De övriga 200 kubiken kan troligen tas om hand på Åland.

Entreprenörens sak

Landskapet skrev in i kontraktet med entreprenören

Ålands schakt att företaget skulle ta hand om upptagning och omhändertagande av de förorenade massorna, och att företaget måste redovisa hur detta ska ske och vem som ska ta emot massorna innan gräv arbetet får börja.

–Vi begärde de här uppgifterna på det första arbetsplatsmötet vi hade den 1 september. Ännu har vi inte fått någon redovisning, säger **Stig Janson**.

Kaj Virtanen på Ålands schakt säger att entreprenören är fullt medveten om villkoren.

–Vi har fått stränga order om att inte börja gräva innan vi har det här klart. Vi håller som bäst på och sonderar vart

vi ska föra massorna, berättar han.

30-tal lastbilslast

250 kubikmeter motsvarar ett 30-tal lastbilslast. Muddermassorna grävs upp och lastas på lastbilar med vattentät botten.

Än så länge har entreprenören gjort rum åt maskinerna. Också de skyddsgardiner som miljöprövningsnämnden ställt krav på har monterats. Gardinerna hänger från vattenytan ner till botten och ska hindra gifter och näringsämnen att ta sig ut i viken under den tid när vattnet grumlas om.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Frisinnade lämnar budgetförhandlingar

Frisinnad samverkan hoppar av förhandlingarna med regeringen om landskapsbudgeten 2010.

–Vi vill inte bli pantfångar, säger lagtingsgruppens ledare **Roger Jansson (FS)**.

Att regeringen varit överens med oppositionspartiet om mycket tycker både Roger Jansson och lantrådet **Viveka Eriksson (Lib)**.

Men de har olika syn på varför det skar sig.

Ville ta ansvar

De frisinnade tog initiativet till förhandlingarna för två månader sedan. I ett konjunkturellt läge där den så kallade klumpsumman som staten varje år betalar till landskapet kan minska med mellan 20 och 30 miljoner ville partiet bidra med konkreta besparingsförslag.

Det gällde bland annat skär-

gårdstrafiken, stödet till primärnäringarna och den kommunala förvaltningen.

Men efter flera möten med lantrådet och de berörda ministrarna så har de frisinnade inte fått några besked om hur, och om, deras förslag skall synas i budgetförslaget när det lämnas till lagtinget efter månadsskiftet.

Partiet har fått nöja sig med löstryckt information från medlemmar i centerns och liberalernas lagtingsgrupper, säger Roger Jansson.

–Och vi vill inte bli pantfångar i en budget där vi inte vet huvudlinjerna.

Han hoppas att det som de frisinnade tog med sig till förhandlingarna syns i budgetförslaget.

För sent ute

De frisinnades förhandlingsinitiativ borde ha kommit i ett tidigare skede, säger lantrådet.

–Vi hade vårt första möte i september, men det är på varen man borde diskutera riktlinjerna.

–Det har varit synnerligen bra diskussioner. Men det här är ett litet nytt sätt att jobba. Det har aldrig prövats förut att ett parti som står utanför regeringen skall vara med i en sådan process.

Nu är budgetarbetet inne i ett skede där riktlinjer om-sätts i konkret innehåll, och det är sådan information som de frisinnade ville ha redan tidigare. Även om lantrådet inte går in på detaljer så tycker hon att förhandlingarna var ett steg i rätt riktning, och att budgetförslaget innehåller sådant som de frisinnade kommer att känna igen.

–Men sist och slutligen är det landskapsregeringen som skall lägga fram en budget som lagtinget skall bedöma.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Drar sig ur. Frisinnad samverkan tröttnade på att vänta på konkreta besked om hur regeringen skulle använda partiets budgetförslag. På bilden ses lagtingsledamöterna Roger Jansson (till vänster) och Jörgen Strand.
Foto: JONAS EDSVIK

Budgeten lämnas i början av november

■ Arbetet med förslaget till landskapsbudget går enligt planerna, säger finansminister **Mats Perämaa (Lib)**.

–Det är stora frågor som diskuteras och de kräver omfattande behandling. Men målsättningen är att leverera

budgeten till lagtinget i början av november.

Det står däremot ännu inte klart om ett förslag kommer att ligga på lagtingsledamöternas bord redan när det nya lagtingsåret inleds den 2 november. (ak)

Barnskyddsanmälningar

När minderåriga är inblandade i brott gör polisen en barnskyddsanmälan till sociala myndigheter. Sedan i fjol har antalet anmälningar ökat med 100 procent i Mariehamn.

– Till allra största del handlar det om lindriga förstagångsbrott, till exempel ha åkt fast för fylla på stan, säger ledande socialarbetare Helena Wachowiak.

Den senaste tiden har Nya Åland rapporterat om ett stort antal brott av lindrigare art. Det handlar bland annat om skadegörelse på busskurer, postlådor, stängsel och bilar.

Det är händelser som ofta förknippas med "mopp-egång" eller betecknas som "pojkestreck", men som fortsättningsvis är brott och som polisen uppmanat allmänheten att alltid anmäla.

När polisen stöter på minderåriga personer i brottsutredningar kräver de nya barnskyddslagen att de gör en anmälan till sociala myndigheter.

Fånga upp tidigt. "Här har vi inga rån eller knivslagsmål mellan minderåriga. Och det här är ju väldigt bra, att vi bryr oss om sådant som kan anses vara "småsaker" och kan fånga upp unga i tid". Det säger stadens ledande socialarbetare Helena Wachowiak, som också tipsar om vad föräldrarna själva bör tänka på. Foto: ERKKI SANTAMALA

Flickor i topp

Mariehamns stads ledande socialarbetare Helena Wachowiak berättar att man under år 2008 fick in totalt 120 barnskyddsanmälningar, varav 43 var från polisen.

Barn och unga inblandade i egendomsbrott, som skadegörelse, ligger inte i topp av den här statistiken, utan det gör alkohol och narkotika. Droger och alkohol finns i hela 28 av anmälningarna och av dessa gällde 20 anmälningar flickor.

– Jag har funderat över varför det är klart mest flickor i statistiken, för jag tror inte för ett ögonblick på att flickor är mer inblandade i brott än pojkar. En teori kunde vara att vi är mer oroliga för flickor, att pojkar har större frihet. Kanske man säger att: "Det är väl normalt för en kille att suppa till", funderar Helena Wachowiak.

Fler anmäler

Jämfört med i fjol har anmälningar som kommer från polisen till stans avdelning för barnskydd och ungdomsvård fördubblats.

– Min uppfattning är att anmälningarna gällande minderåriga inblandade i skadegörelse inte ökat. Och överlag tror jag att ökningen inte beror på ökat antal fall utan på att fler anmälningar görs i och med att den nya barnskyddslagen trädde i kraft, säger Helena Wachowiak.

Enligt Wachowiak arbetar barnskyddet på Åland, när det gäller kriminella unga, till allra största del med brott av lindrigare slag.

– På så sätt skiljer sig vårt jobb markant från till exempel storstäder, här har vi inga rån eller knivslagsmål mellan minderåriga. Och det här är ju väldigt bra, att vi bryr oss om sådant som kan anses vara "småsaker" och kan fånga upp unga i tid, säger hon.

Vad händer då när ni får en anmälan om ett barn eller tonåring, alltså en minderårig, från polisen?

– Det är polisen som gör själva brottsutredningen och som avgör i vilket skede de gör en barnskyddsanmälan till oss. När vi får en barnskyddsanmälan inleder vi en utredning.

Och vad innebär det?

– I de flesta fall betyder det att vi skickar ett brev till föräldrarna där vi berättar att fältarna kommer att ta kontakt så att saken kan börja redas ut.

Sedan är det väldigt olika hur föräldrar reagerar på att deras barn är inblandade i något kriminellt.

– När den första chocken släppt är nog de allra flesta glada över att barnet åkt fast så att det var reda på vad som hänt. Sedan finns det förstås alltid de föräldrar som skyller i från och låter barnen komma undan utan konsekvenser, men det är bara att göra sitt barn en björntjänst, säger Helena Wachowiak.

Gå till snatteributiken

Helena Wachowiak är en varm förespråkare för medling när det kommer till barn och unga som utfört ett brott. Medlingen kan utföras vid Ålands medlingsbyrå eller ibland med hjälp av fältarna.

– Men det är ju inte så att alla ärenden behöver gå till organiserad medling, föräldrarna själva kan ju "medla", säger Helena Wachowiak.

Till exempel om barnet eller tonåring åkt fast för snatteri eller skadegörelse kan föräldrarna ta med sig sitt barn till butiken eller platsen där brottet skett, för att be om ursäkt och betala tillbaka för saken man förstört eller tagit.

– Det viktigaste, tycker jag, är att föräldrarna tar tag i händelsen och visar att handlingen får konsekvenser. Det ska märkas och kännas, säger Helena Wachowiak, som inte anser

att föräldrar ska betala bort "barnens skulder".

Arbeta bort

Har man till exempel snattat för 20 euro ska detta tas från barnets egna pengar. Har barnet inga egna pengar kan detta "arbetas av" på olika sätt i till exempel hemmet.

Helena Wachowiak betonar att det är viktigt att det finns en klar koppling mellan vad barnet gjort och vilken konsekvensen blir. Många föräldrar använder utgångsförbud som konsekvens oberoende av vad som hänt.

– Det kan ju användas om barnet inte kan bete sig när de är ute, men inte för allt som händer, säger hon.

Prata med varandra

Ett annat tips är att se till att det finns en öppen dialog mellan föräldrarna till barnens kompisar.

– Barn gör sällan saker ensamma utan det sker i grupp. Det är lättare att ta kontakt när det har hänt något om man kommit överens på förhand. Och anklaga inte varandra eller varandras barn, säger Helena Wachowiak.

Tycker du vi har ett fungerande system på Åland för att fånga upp barn och unga som hamnat "i klammeri med rättvisan"?

– Vi har en fördel av att vi är ett så litet samhälle och det finns kontinuitet. Du vet alltid vem du kan ringa och det finns ett bra samarbete med till exempel polis, skolor, barn- och ungdomspsykiatri och sjukhuset.

Görs det någon uppföljning?

– Nej, det finns inga resurser till sådant. Det är bara om man dyker upp i rullorna igen. Familjen har ju också ett ansvar, säger Helena Wachowiak.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Brottsvåg över Åland. Söndrade bänkar, krossade rutor, neddragna postlådor. Sommaren är den

FAKTA/ DETTA ÄR MEDLING

Medling är en kostnadsfri service som erbjuds alla åldersgrupper i Finland. I grannlandet Sverige riktar man främst i sig på unga brottslingar.

Genom medling försöker man få parterna i ett brottsmål eller en tvist att nå en lösning genom konstruktiva diskussioner.

Till exempel egendomsbrott, skadegörelse, misshandel, hemfridsbrott, ärekränkning och tvister kan tas upp. På Åland är brottsmål dominerande.

Även ärenden som gäl-

ler barn under 15 år kan behandlas vid medling. En lyckad medling kan bryta en begynnande brotts spiral och förebygga utslagning bland unga.

Medlingen kan initieras av någon av parterna, polis, åklagare eller annan myndighet eller av vårdnadshavare eller annan laglig företrädare för omyndig.

Om parterna kommer till samförstånd upprättas och undertecknas ett avtal, där kan till exempel avtalas om skadestånd eller arbetsinsats. Medlingsbyrån följer

upp att avtalet följs.

Medlingen är ett komplement till rättssystemet, men åklagaren tar ofta i beaktande om medling genomförs när det fattas beslut om åtal.

Ålands medlingsbyrå startade 2006 och finns på Hamngatan 4. Verksamheten bygger på frivilliga medlares insatser och medlingsbyrån kommer att anordna en kurs efter årsstämman för att utbilda nya medlare.

Källa: Ålands medlingsbyrå

har ökat med 100 procent

"normala" högsäsongen för egendomsbrott, men i år har brotten fortsatt fast hösten kommit.

Foto: JONAS EDSVIK

FAKTA/ FORSKNING VISAR ATT MEDLING FUNGERAR

■ Svenske forskaren **Staffan Sehlin** har i sin licentiatavhandling studerat medlingens brottsförebyggande effekter bland barn och unga. Han visar att betydligt färre återfall i brott om de har deltagit i medling. "Förutom att mötet leder till att den unge brottslingen känner samvetskval och ångest, blir de också medvetna om att familj och omgivning skäms för brottet." skriver han i ett pressmeddelande.

■ Enligt forskningen verkar medling fungera bäst för ungdomar som begått brott mot liv och hälsa och brott mot frihet

och frid. Enligt Sehlin kan det bero på att brottet har ett tydligt offer som kränkts vid brotts-händelsen. Slutsatserna stöds även av utländsk forskning.

■ Metoden är också effektiv för ungdomar som begått stöld, rån, skadegörelse och snatteri.

■ Medlingens framgång med unga är att metoden berör tilliten mellan en ung gärningsman och dennes föräldrar. Föräldrarnas förtroende för barnet har brutit och de skäms inför omgivningen. "Det leder till att de återupptar sin ställning mot sitt barn,

och förstår nyttan av att ha moraliserande samtal om det olämpliga med att begå brott." skriver Sehlin.

■ I studien ingår nästan 1.200 barn och ungdomar i åldrarna 8 till 18 år, varav drygt hälften medverkat i Hudiksvalls och Örnsköldsviks medlingsverksamheter åren 1996–2003.

■ Staffan Sehlins forskar vid sociologiska institutionen och polisutbildningen vid Umeå universitet. Hans avhandling bär titeln "Förebygger medling återfall i brott bland unga gärningsmän?"

Källa: www.forskning.se

Samtal kring brott. Det finns inget maxantal personer som kan delta i ett medlingsamtal och inte heller någon tidsbegränsning. Hela samtalet bygger på frivillighet och fokus ligger på konfliktlösning, berättar Mika Koskinen och Heidi Öst vid Ålands medlingsbyrå. Foto: JONAS EDSVIK

"Knivöverfall slutade med att parterna blev vänner"

Medling stoppar unga brottslingar från återfall

– Jag har aldrig varit med om att en medling misslyckats där unga eller minderåriga varit part. Det är enklare att medla med unga, de ser världen mer svartvitt och erkänner ofta direkt vad de gjort.

Det säger Mika Koskinen vid Ålands medlingsbyrå. Ny forskning visar att medling minskar återfallen med hälften bland unga brottslingar.

Ålands medlingsbyrå har bedrivit verksamhet sedan 2006 och antalet medlingssamtal har ökat för varje år. Nu är man uppe i cirka 60 ärenden per år.

Nya Åland träffar medlingsansvariga Heidi Öst och medlaren Mika Koskinen i medlingsbyråns nya lokal vid Ålands fredsinstitut. Runt samma bord som vi slår oss ner för en pratsund kan parterna i ett brottmål sätta sig ner för att prata med varandra.

Träffas runt bord

Grundtanken med medling i brottmål är att brottsling och brottsoffer träffas ansikte mot ansikte. I närvaron av två medlare kan parterna på ett tryggt sätt gå igenom vad som hänt och försöka försonas.

Målet är dels att gärningsmannen bättre ska förstå vilka följder brottet har fått för den drabbade, dels att båda parter ska kunna underteckna ett avtal. I avtalet bestäms ofta hur brottslingen ska ersätta den drabbade, till exempel genom skadestånd.

– Möten sker alltid frivilligt, men när det handlar om minderåriga behövs föräldrarnas samtycke. Men i själva medlingen ska föräldrarna hålla sig

i bakgrunden, det är de unga själva som ska jobba för att nå en lösning. Läger vuxna sig i för mycket har vi rätt att kasta ut dem, säger Mika Koskinen, som jobbar som medlare både på Åland och i Helsingfors.

Mest misshandel

Som Nya Åland tidigare berättat har många fall av skadegörelse skett den senaste tiden. På Ålands medlingsbyrå är misshandel det vanligaste brottet, men skadegörelse förekommer också.

Under 2008 hade man 11 ärenden som gällde skadegörelse, varav åtta gärningsmän var minderåriga. Hittills i år har man haft fem medlingsärenden gällande skadegörelse, varav en minderårig var gärningsman. Totalt har medling skett med sju minderåriga på Åland i år.

– När det gäller medling kring skadegörelse har i princip alla gärningsmän varit killar, säger Heidi Öst.

– Ibland är flickor inblandade, men jag har aldrig varit med om att en tjej ensam förstört egendom, säger Mika Koskinen.

Fick jobba i lager

När det gäller just unga och minderåriga brottslingar visar, bland annat svensk forskning, att medling är ett lyckat verktyg för att avskräcka personen från att göra flera brott.

Mika Koskinen delar med sig av ett exempel från riket där tre killar valt ner tre vägspärrar, så kallade betonggrisar, i en byggrop. Grisarna landade rätt på en vattenledning som brast.

– Via medling kom vi fram till att killarna skulle jobba 20 timmar var för Helsingfors

vatten. Dels fick de vara med och få upp betonggrisarna ur gropen och sedan jobba i deras lager, säger Mika Koskinen, som berättar att den yngsta medlingsdeltagare han haft var 7 år och den äldsta 83.

Får berätta

Ett medlingssamtal börjar oftast med att den drabbade får chansen att berätta vad som hänt.

– Det är väldigt olika hur den drabbade berättar. En del lägger bara fram vad man vill ha i ersättning, men idén med medlingen är just att man ska få chansen att utveckla hur det känts och dela med sig av sina tankar inför den andra parten, säger Heidi Öst, som menar att brottslingen definitivt inte "kommer undan" i en medlingssituation.

Vänner efter knivbråk

– Ofta märks en enorm lättnad hos parterna efter en lyckad medling. De ska kunna mötas på gatan efteråt utan problem, lägga hatet och händelsen bakom sig, säger Mika Koskinen, som ännu klart och tydligt minns sin första medling.

– Det var en kille som hoppat på en annan med kniv. Efter en och en halv timmes medling gick de ut som bästa vänner, säger han.

Medlingen ersätter inte rättsväsendet, utan ska fungera som ett komplement. Vid en medling deltar bara parterna. Inga vittnen hörs och ingen "döms skyldig", men åklagare och tingsrätt tar ofta hänsyn till om medling genomförs.

Nina Smeds
Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

Vi firar

1-15 år

Isak Mattsson i Jomala Gottby fyllde 5 år i måndags den 19 oktober. Han gratuleras av farmor och farfar i Tranvik.

Linn Melander i Mariehamn fyller 10 år idag den 21 oktober. Hon gratuleras av hela tjocka släkten.

David Grönlund i Sund fyller 4 år idag den 21 oktober. Han gratuleras av "Mommo", "Offa" och Nina.

David Grönlund i Sundby fyller 4 år i dag, onsdagen den 21 oktober. Han gratuleras av farmor, farfar, gummor, guffar, Emilia och Karolina.

Gratulerar 50 år

ANNE-MARIE LINDQVIST

Namn: Anne-Marie Lindqvist.
Född: den 25 oktober 1959 i Saltvik Bertbyvik.
Bor: är nu tillbaka i Saltvik Bertbyvik igen.
Yrke: "alltiallo".
Familj: sonen Ronny med sambo Jennica.
Intressen: lite av mycket.
Födelsedagen: firas inte.

Döda

ANNI DANIELSSON

Anni Adele Alice Danielsson i Mariehamn avled den 15 oktober. Hon var född 1916 i Saltvik Bertbyvik.

Anni Danielsson var bland annat kallskänka på Viking Lines Apollobåtar, och arbetade före det på restaurangen Böndernas hus i Mariehamn. Hennes största hobby var att vistas på sommarstugan i Lemland Slättholm.

Den sista tiden bodde hon på Trobergshemmet.

Närmast sörjande är dotterdottern Åsa Danielsson i Stockholm och brodern Karl Danielsson i Mariehamn med familjer.

Ålandsgillet firade 70 år i Stockholm

Ålandsgillet i Stockholm firade sitt 70-årsjubileum lördagen den 17 oktober på Wkb restaurant på Söder i Stockholm.

Ordförande **Bengt Svensson** har skickat en rapport från festen:

Ett sextiotal förväntansfulla och uppladda medlemmar (två damer i folkdräkt) samlades för mingel för att sedan sätta sig till bords. Gästerna fick åtnjuta en tre-rättersmiddag som var både god och riklig.

Under middagens gång höll ordföranden Bengt Svensson hälsningstal och redovisade för föreningens uppkomst samt historik över åren som gått.

Närvarande var fyra tidigare ordföranden. **Nils Lindfors** var första ordförande när Gillet fick sitt nuvarande namn 1964.

Många svenskfinska föreningar uppvaktade med insättningar på Tor Forss stipendiefond. Fris ordförande **Tor Abrahamsson** höll tal och överlämnade ett standar. **Eva Lindblom** uppvaktades med blommor och Orreforsvas för låg och trogen tjänst och för att hon är hjärtat i föreningen.

Festdeltagare. Arvid Söderberg, Ann-Mari Englund och Henrik Johansson firade Ålandsgillet 70-årsjubileum i Stockholm.

Efter desserten sjöngs Ålänningens sång, alla fyra verserna. Författaren **John Grandell** var även han ordförande 56-59.

Gästerna behövde röra på sig och intog kaffe och avec för att lyssna på Ulvens Döttrar. Fantastiska röster

med ett blandat uppförande. Samiska, afrikanska samt åländska visor i deras egna arrangemang. Ett uppskattat inslag i firandet.

Något som är ett måste på Ålandsgillet fester är dansen. **Hasse** och **Rolfs** (fd. Swedbergs) stod för en va-

rierad spelning och efter två takter var golvet fullt.

Framåt midnatt trippade gästerna hemåt nöjda och glada efter en trevlig gemenskap bland vänner och bekanta.

Foto: ÅLANDSGILLET

■ **Efter många** om och men är landskapets nya färja på väg mot Åland.

–Skarven avgick i dag (läs tisdag) klockan tolv från Klaipeda. Vi räknar med att resan till Mariehamn tar två dygn, meddelar landskapets tekniske inspektör **Göran Holmberg**.

Färjan kommer att angöra vid landskapets kaj i Möckelö. (ak)

Nyan rättar

■ **En formulering** i faktarutan i fredagens personporträtt blev missvisande. En familjemedlem hade fått fel namn och vi beklagar eventuella missförstånd med anledning av detta.

Uppskattad sång. Ulvens döttrar uppträdde för gästerna. Från vänster Isabella Sarling, Johanna Grüssner och Ella Grüssner Cromwell-Morgan.

Damer som firar. Karin Åkerfeldt, Gertrud Engholm och Alfa Mattsson minglade på Ålandsgillet fester.

Klockan 09.59 den 16 oktober fick Annika Kahnberg och Andreas Carlsson en flicka som vägde 3.500 gram och var 51 centimeter lång. Storasyskon är Alva 7 år och Melvin 5 år och familjen bor i Mariehamn. Foto: JONAS EDSVIK

Den 6 oktober blev Miranda storasyster till lilla Matilda. Matilda vägde vid födseln 3.420 gram och var 51 centimeter lång. Föräldrar är Nina Holmström och Håkan Karlsson. Foto: PRIVAT

TACK

Vårt varma tack till er alla som hedrat minnet av vår käre

Sven Mattsson

Tack även till personalen på äldreboendet Tallgården i Sund.

Barnen med familjer

Spara pengar på hemligt konto

Hemligt konto. Vår hemmatipsare Tina rekommenderar att man har ett sparkonto utan tillhörande kort eller nätbank, dit man dirigerar alla återbetalningar. Då samlas pengar på hög och risken minskar att man "lånar" från det eftersom man måste besöka banken för att komma åt pengarna.

låta pengarna rulla iväg på, kanske, onödiga saker.

Hemligt konto

Man måste bestämma sig för att nu sparar vi och då är det så. Öppna ett helt nytt konto som är "hemligt" och skaffa inte bankkort till det. Har ni svårt att låta pengarna stanna kvar på det kontot kan ni låta bli att sätta in det på kontolistan på internetbanken. Då blir det lite krångligare att komma åt pengarna eftersom man måste ta sig till banken för att lyfta dem. Gör en automatisk betalning till det konto varje månad från era lönekonton.

Ni har barn. Då antar jag att ni har sjukförsäkringar på dem och att de används. Betala

sjukräkningar och låt ersättningsarna komma in på hemliga kontot. Gör likadant med alla pengar som skall betalas tillbaka till er på något sätt. Ange det hemliga kontonumret.

Se över hela er ekonomi. Rakt av en hel månad. Hur mycket kommer det in och hur mycket går det ut. Mellanskillnad? Sätt in en del på kontot. Berätta för barnen och be dem aktivt delta genom att släcka lampor, spara el, och fundera ut hur man kan spara pengar. Kan man göra själv eller ska man köpa tjänster? Det är bra för dem.

Storhandla en gång i månaden, om ni har förvaringsutrymmen, med inköpslista. I Sverige eller på Åland. Försök laga mat från grunden och lite mera åt

gången. Man vinner tid och pengar. Låter hurtigt i dagens stressade samhälle men det går. Fråga mormor eller farmor om de kan tänka sig att hjälpa, fast de är kanske mera upptagna än ni själva..

Köpstopp

Jag läste i senaste Marthabladet om en kvinna, **Lotta Nummelin**, som bestämde sig för Köpstopp i ett halvt år. Hon gör det inte för pengarnas skull utan mest för att hon tyckte att det är onödigt att köpa nytt hela tiden. Hon ger bort saker som hon har hemma, som hon vet att folk gillar, i stället för att köpa helt nya presenter.

Hon konstaterade också att man ofta har grejer hemma om något går sönder, man vet bara inte i vilket skåp det ligger och då är det ju enklare att köpa nytt. Det gäller att vara lite påhittig och att göra upp regler för enbart sig själv eller sin familj. Vad är tillåtet att köpa och vad är inte. Jag brukar ta ett "nu åter vi bara mat som vi har hemma i frysen tills den är tom"- ryck.

Det brukar finnas en del där om man bara orkar börja gräva. Man behöver också vara lite kritisk till sig själv. Hur gör jag? Vad kan jag göra annorlunda? Utmana arbetskompisar eller junttagandet och gör "köpstopp" en viss tid. Det kan vara en kul grej, man lär sig saker, konstaterar att man kan och det sparar säkert pengar.

Tina

Fråga: Hej! Vi är en trebarnsfamilj, skolbarn, som gärna skulle ha lite pengar över att lägga undan till något kul. Vi har två löner men ändå rullar allt iväg. Hur gör du? Spartips?

Spargrisen

Svar: Hej!

Ja, jag vet väl inte om det blir så mycket över hos oss heller men jag försöker alltid ha en buffert för nödlägen och jag är fenomenal på att dra in på olika ställen om det behövs.

Man kan faktiskt spara en hel del fast det är dyrt att leva på Åland med barn. Det låter som om ni inte har det knapert men en tendens att

TEHYS FACKAVDELNING

Medlemsutflykten den 7 november till "Allt för hälsan" på Älvsjö-mässan har lockat 46 intresserade. Samling sker klockan 07.15 vid bussplan för alla utom de som meddelat att de stiger på vägen till eller i Eckerö. Vi hoppas att såväl mässan som utflykten i övrigt blir lyckad! Natillägget kommer från och med

1.12.2009 att utgå med 40 procent av den enkla timlönen för alla tjänstemän

i landskapsanställning. Hittills har bara de som vid sammanslagningen 1.1.1994 av hälso- och sjukvården överflyttades till ÅHS från en anställning, där tillägget redan var 40 procent, erhållit ett tillägg av den här storleken. Övriga har fått 30 procent. Den 1 januari 2010 träder ett samarbetsavtal i kraft i landskapsförvaltningen. Avtalet, som reglerar personalens (tjänstemännens) rätt till inflytande

när det gäller det egna arbetet och arbetsförhållandena på arbetsplatsen, ersätter reglementet för ämbetsverksdemokrati. Bland annat inrättas nu en samarbetskommitté vid ÅHS. Kommittén består av företrädare för både arbetsgivaren och de anställda. Fram till dess fortsätter personalrådet som hittills, men upphör alltså vid årsskiftet. Kansliet är stängt på grund av semester under tiden 4.-15.11.

Kom ihåg

ABFs motionsgymnastik: Måndagkvällar kl 18.30 i Strandnäs skola (norra) för alla som vill röra på sig. Ledare: Sinikka Östberg/Tracy Nyholm. Ingen förhandsanmälan behövs. 4 euro/gång.

Eckerö pensionärsförening: Inbjuder Mariehamns pensionärsförening och Norra Ålands pensionärer till dans- och sångkafé i Ekeberg 28.10 kl 13.00. Lotteri. Inträde 10 euro, inklusive kaffe med smörgås. Anmälningar till Christina tel 38559 eller Tage tel 38484 före 24.10.

FORD Classic & Motorsport Club: Föreningen fyller 6 år. Medlemmar + familjer samlas hos Kristoffer Karlsson i Ringsböle (skyltat från Godbyvägen och Tingsbacka) söndag 25.10 kl 14.00. Vi bjuder på kaffe + bröd. Grillen är varm, ta med er korv och tillbehör.

Folkdansarna på Åland: Ingen övning nu på tisdag. Vi åker till Norrtälje på lördag. Nästa dansövning är tisdag 27.10 kl 18.00 i Ålandica.

Folkdansarna på Åland: Vi samlas i Norrtälje kl 14.30 på lördag 24.10 i Café tullen, Tullportsgatan vid stora parkeringen. Guidning i stan.

Godby Rotary: Företagsbesök på ÅCA i Jomala torsdag kl 17.30.

Mariehamns pensionärsförening: Födelsedagsfest söndag 21.10 kl 14.00 i Margaretagården. Medverkande

är Ole Norrback, Greta Sundström, Martin Lundberg, Moderatökören och ÅAB, som sponsorerar kaffe med dopp och informerar om banknytt för pensionärer.

Mariehamns pensionärsförening: "Bokträffen" torsdag 22.10 kl 14.00 i Röda Korsgården. Att läsa: "Uppdrag: Skyddsängel" av Arto Paasilinna.

Mariehamns pensionärsförening: Söndagsutfärd söndag 25.10 till Jomala högmässa kl 11.00 i Jomala kyrka, därefter guidning av Pär-Olof Jansson. Söndagslunch på Ulfby källarkrog, stensalen å 20 euro. Anmälan till lunchen direkt till restaurangen senast 21.10 tel 31040. Märk! Ingen gemensam transport.

Röda korsgården: Mattrasklippningstalka onsdag 21.10 kl 09.00-15.00.

Skeppargården Pellas: Litteraturafon söndag 25.10 kl 18.00. Vibeke Voigt berättar om sin nya bok Om du än vandrar vilse och om Minna Nyströms liv. Servering.

Stödgrupperna inom Ålands invalider: Stödgrupperna för Epilepsi, Multipel Skleros (MS), Huntingtons sjukdom och Parkinsons sjukdom träffas onsdag 21.10 kl 18.30 vid HandiCampen Skarpansvägen 30. Gruppträffarna ger möjlighet att träffa andra i liknande situation och utbyta tankar och erfarenheter över en kopp kaffe eller te. Grupperna är öppna både för patienter och anhöriga.

Visans Vänner: Medlemsträff hos Lars och Harriet Lindell lördag 24.10 kl 19.00. Knytkalas. Ring för vägbeskrivning 21 795.

Västra Jomala marthaförening: Möte på Gotby branddepå 22.10 kl 19.00. Välkomna!

Ålands frimärkssamlarförenings: Möte onsdag 21.10 kl 19.00 i Hotell- och restaurangskolan. OBS! Visning av objekten i kommande Luppen-auktion.

Ålands hyresgästförening: Höstmöte torsdag 29.10 kl 19.00 i Ålands hotell-restaurangskola med stadgeenliga förhandlingar. Mia Hanström informerar om kursutbudet

i ABF-Ålands regi. Diskussion och samvaro.

Ålands hörsselförening: Föreningens hörselrådgivare har mottagning onsdag 21.10 kl 18.30-19.30 i hörsselföreningens kontor i Handicampen. Hörselrådgivarna kan bland annat utföra enklare service av hörhjälpmiddel.

Ålands ömsesidigas pensionärer: Lunch på Indigo onsdag 21.10 kl 12.00.

Östra Saltviks marthaförening: Månadsmöte torsdag 22.10 kl 19.00 hos Anja Salmén. Tema: Vi tar en järndos tillsammans och släpper tungorna loss.

Musikfyrværkeri & trumpetjubel
i Jomala kyrka söndagen den 25.10 kl 16.00
Kungliga Tekniska Högskolans akademiska kapell, 50 orkestermedlemmar, hyllar tvåhundraåringarna Haydn och Mendelssohn med deras kanske festligaste verk:
Haydns trumpetkonsert, solist: Jonas Lindeborg, Mendelssohns Italienska symfoni samt Händels Fireworks Music
Dir. Gunnar Julin 15€

OBS! Det händer

ONSDAG 21.10

FÖRFATTARKVÄLL

Ålandica kl 19.30. "Orden i Norden". Ann-Gerd Steinby möter Katarina Gäddnäs.

NÖJE

Arkipelag nattklubben kl 22.00. Dj Tony.
Parks bar kl 22.00. Jonas Ericson.

VERNISSAGE

Jomala bibliotek kl 18.00. "Indianläger" Lågstadiebarnens målningar, foton och andra saker de lagat ställs ut.

TORS DAG 22.10

ANSVARSSOPPA

Saltvik Mariagården kl 15.00-18.30. Ansvarsveckans tema: "Människohandel - vår tids slaveri". Ansvarssoppa, och lotteri.

BINGO

Paf Casino kl 19.00. IFK bingo.

BOKCIRKEL

Brändö bibliotek kl 19.30. Bokcirkel på bibliotekets balkong.

FILM

Ålandica kl 19.00. "Dark horse". Isländsk långfilm. Regi: Dagur Kári.

FÖRELÄSNING

Ålands hotell- och restaurangskola kl 19.00. "Några synpunkter på Åland från svensk horisont från Krimkriget till andra världskriget". Föreläsare: professor och ambassadör Krister Wahlbäck.

NÖJE

Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar-dj.
Parks bar kl 22.00. Jonas Ericson.

SAGOSTUND

Brändö bibliotek kl 14.00. Sagostund.

SÅNGCAFÉ

Kökar Sommarängen kl 13.15. Sångcafé med Paul Amper och Andreas Karlsson.
Jomala Rönngården kl 18.30. Ålands spelmansgille underhåller.

TV

FST5 kl 21.00. Seportaget. Grace Åland. Elvis lever på Åland. Med fru Sirpa har Ronald Karlsson hotell och framför sina låtar live varje lördag, hela sommaren.

VERNISSAGE

Fäktargubben kl 18.00-20.00. "Från slott till koja". Akvareller av Ann-Britt Eriksson.

NYHETER från MEXX
Coola jeans och kjolar, tunikor, partytoppar, klänningar och stickat.
Esprit/Mexx Jeans 35€
Esprit byxor 20€
Höstjackor/Dunvästar -40%
TARA
SITTKOFF GALLERIA, MARIEHAMN
ÖPPET: vardagar 10-17.30 torsdag 10-19, lördag 10-15

Ålands landskapsregering
Ålands läroavtalscenter
planerar läroavtalsutbildning till **närvårdare**
Utbildningen görs i samarbete med Ålands vårdinstitut.
Beräknad start februari 2010. Utbildningstid 2½ år. Inriktning äldreomsorg.
Intresseanmälan **senast 9 november 2009**, blankett fås från Ålands läroavtalscenter *25 000.

ALVSBYHUS
VI SÄLJER OCH TILLVERKAR HUS. MASSOR AV HUS. BEST I SVERIGE.
Hämta prislista på **alvsbytalofin**
Pass på före prishöjningen **1 november 2009.**
Lägre kostnad - Rikare liv
LOKALKONTOR: STORAGATAN 18, TEL. 22 725 el. 0400 515 831

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Han är som mest lyssningsbar när han låter fiolen få vara ett soloinstrument.

DN:S HANS KRONBRINK recenserar Alexander Rybak på Cirkus.

Roman med värmande vemod

Litteratur

”Gå inte ensam ut i natten”

Ny bok av Kjell Westö:
Roman, 559 s. Söderströms förlag 2009.

I slutet av augusti publicerade sju yngre svenska författare ett litterärt manifest i Dagens Nyheter. I ”Manifest för ett nytt litterärt decennium” lovade författarna att varken skriva deckare eller experimentromaner. De deklarerade att de vill göra 2010-talet till ett berättandets decennium.

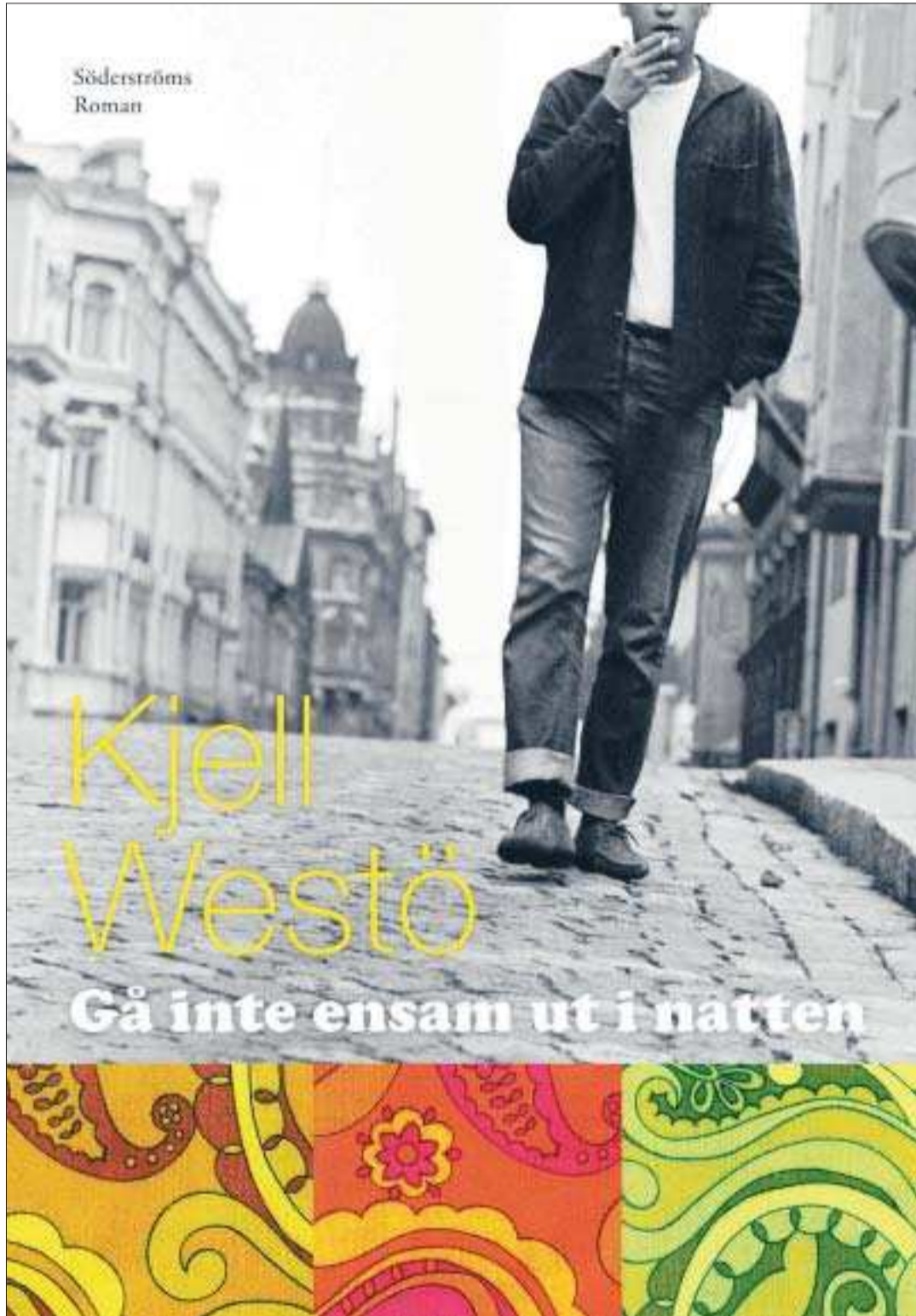
Jag vill påstå att vi i **Kjell Westö** redan har åtminstone en författare som svarar mot det som manifestförfattarna efterlyser. Må vara att det inte är något okontroversiellt påstående eftersom jag för bara någon vecka sedan också hörde en av Westös finlandssvenska författarkolleger i en intervju i Sveriges Radio säga att för henne skulle det kännas främmande att kallas ”berättare”.

Kjell Westö är i varje fall berättare. Och en god sådan, en av de främsta epikerna som i dag skriver på svenska. Det bekräftar han också i höstens roman ”Gå inte ensam ut i natten”, som utgör den avslutande delen i det romanbygge i Helsingforsmiljö som inleddes med ”Drakarna över Helsingfors” (1996), fortsatte med ”Vådan av att vara Skrake” (2000) och ”Där vi en gång gått” (2006).

Ser sambanden

För den som läst ”Där vi en gång gått”, med inbördeskriget och den unga republikens första årtionden som fond, är det lätt att se den väv som Westö väver, de samband han vill blottlägga. Detta att ingenting kommer ur ingenting.

I ”Gå inte ensam ut i natten” är det människor i krigsårens, vinterkriget och fortsättningskrigets slagskugga som för berättelsen vidare. Skickligt berättar Westö om fyrtyalisterna, som växte upp i hem med fäder och mödrar som på olika sätt

sargats av kriget, dessa fyrtyalister som på sextioalet växer ur sina tonår och börjar känna att ett nytt samhälle med nya möjligheter börjar öppna sig.

Det är en tid då inte minst musiken förebådar det nya. I ”Där vi en gång gått” lät Westö jazzen spela samma roll som rocken och popmusiken i

”Gå inte ensam ut i natten”. Tre av bokens huvudpersoner, Jouni Manner, Ari Wahl och Adriana Mansnerus bildar en sånggrupp och får till och

med ut en skiva innan gruppen splittras på grund av politiska karriärsträvanden, sprit och droger. På skivan finns den låt av Ari Wahl som också utgör romanens titel. Musiken blir ett slags nyckel till berättelsen.

Kjell Westö är själv född i början av sextioalet och det är också den Frank Loman som i bokens andra del blir läsarens ledsagare. Någon självbiografi är det inte fråga om men det känns att Westö här behandlar tider som han själv har egna minnen av.

I kombination med den grundliga research som han tydligt alltid gör tillförs berättelsen trovärdighet.

Fångar läsaren

Liksom i de tidigare delarna i romansviten rör sig Westö hela tiden i gränslandet mellan fiktion och verklighet och klarar balansgången på ett sätt som hela tiden fångar läsaren. Skildringen av ett Helsingfors där svenskan marginaliseras blir särskilt tydlig i den här boken.

För mig känns det nästan som en skönlitterär variant på sociologerna **Erik Allardts** och **Christian Starks** studier (för trettio år sedan) om den allt mer marginaliserade och trängda svenska arbetarklassen i den växande huvudstaden.

Vemodets värme

Westö är också bra på människokorelationer. Han är inte rädd för att skildra stora känslor. Kärlek, djup vänskap och solidaritet, men också svek och karriärism är viktiga ingredienser i ”Gå inte ensam ut i natten”.

I kombination med det som brukar kallas ”platsens ande” kunde det ligga nära till hands att tala om en nostalgitripp men det handlar om någonting mycket djupare, om vemod. Det positiva vemod som **Owe Wickström** i fjol ägnade en hel bok – ”Till längtans försvar” – känner jag som en varm underström i ”Gå inte ensam ut i natten”.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

För barn. Matts Stenlund i ”Siilikotten”.
Foto: BERTIL STENLUND

Matts Stenlund har tagit upp

föreställningen ”Siilikotten” igen och spelar främst i dagisar. ”Siilikotten”, som Stenlund gjorde tillsammans med regissören **Patrik Drake** och textförfattaren **Margareta Thun**, har han tidigare spelat på bland annat Wasa Teater och Åbo Svenska Teater. På Åland gav han den senast för drygt tio år sedan.

Pjäsen handlar om en igelkott och hans goda vänner. Det är en föreställning som handlar om vänskap, rädsla och kärlek och även ger åskådarna verktyg för att bearbeta sina egna rädslor. Den är uppbyggd så att de barn som ser den skall få ha roligt.

”Siilikotten” har en speltid på cirka 35 minuter och är avsedd för barn från fyra till åtta år. □

Ann-Gerd Steinby är gäst i ”Orden

i Norden” som i kväll, onsdag, kl 19.30 fortsätter i Alandicas foajé i Nordens instituts regi. **Ann-Gerd Steinby** är i höst aktuell med två böcker, ”Fantastiska Finland”, som presenterades i gårdagens Nyan, och en bok om **Anni Blomqvist**. Ann-Gerd Steinby samtalar med **Katarina Gäddnäs** om sitt författarskap och om boken ”Stormskärets Anni”. □

Ålands Radio spelar lokalt

bandade konserter under rubriken ”Musik för öppna öron” på tisdagar och fredagar under hösten. Konserterna ges i Förmiddax musiktimme efter nyheterna kl. 9.30.

På tisdagarna blir det klassisk musik och på fredagarna jazz. Tisdagskonserterna innehåller till exempel musik från årets Katrina-konserter och Orgelfestivalen. I fredagskonserterna blir det bland annat bandningar från Alandia Jazz. □

En inspirationsdag för musiklärare

arrangeras Ålands sång- och musikförbund på Lemböte lägergård på fredag kl. 11-17. Som inspiratör har man bjudit in **Johan Sundqvist**, musiklärare i Korsholm, utbildad vid Sibeliusakademien och författare till flera musikböcker. Anmälningstiden har gått ut men det finns ännu plats för fler deltagare. □

Vivakören sjöng för teaterpublik

–Vi fick ett mycket gott mottagande, mycket applåder, säger **Viva Holm** i åländska Vivakören som i fredags sjöng på Svenska teatern i Helsingfors som upptakt till föreställningen ”Så som i himmelen”.

Som Nyan tidigare har berättat har Svenska Teatern i höst bjudit in 20 körer från olika delar av Svenskfinland till höstens föreställningar av ”Så som i himmelen”. Vivakören är den enda som deltar från Åland.

Programmet är upplagt så att körerna får en kvart på sig att framföra ett sångprogram innan själva föreställningen tar vid.

”Tusen och en natt”

Viva Holm berättar att Vivakören med sin dirigent **Lena Svartström** bjöd på sånger ur konserten ”Tusen och en natt”

som kören gav vid 20-årsjubileet hösten 2007.

I föreställningen ingår dans och man har lagt stor vikt vid dräkterna. Föreställningen arbetades fram inom kören med stöd av körinspiratörerna **Anci Hjulström** och **Simon Ljungman** från Göteborg.

Väl mottaget

Enligt Viva Holm märkte man att det som man bjöd publiken på i den fullsatta salongen på Svenska Teatern blev väl mottaget.

–I pausen var det flera som kom fram och tackade. Man berömde också våra dräkter, säger hon.

För kören var det trevligt att få sjunga i ett sammanhang som detta. ”Så som i himmelen” handlar ju om en kör.

–Det var också en stor upplevelse att få stå på Svenska

Teaterkör. Vivakören före framträdandet på Svenska Teatern där kören sjöng sånger ur ”Tusen och en natt”.
Foto: LENA SVARTSTRÖM

Teaterns stora scen, säger Viva.

På rundtur i huset

Kören togs redan på eftermid-

dagen emot på teatern och fick sig en guidad rundtur i huset med teaterns informatör, ålänningen **David Lindström**, som ciceron.

Man fick se själva föreställ-

ningen från goda platser på parketten.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Koncentrera dig!

Har du dina bank- och försäkringsaffärer utspridda? Samla allt i samma låda. Det lönar sig!

Som OP-bonuskund får du bonus på både lån, besparingar och betalningar med OP-Visa. Ju mer ärenden du har desto mer bonus får du. Det finns ingen övre gräns. Välkommen.

www.andelsbanken.ax
tel. 6330*

Andelsbanken
FÖR ÅLAND

MARIEHAMN 150 ÅR

Några av Mariehamns

Ahrebergs, Kallios, Emmas, Krokviks och Westerlunds

Förgäves letar man i Mariehamnslitteraturen efter de ångande badstugor som lördag efter lördag fylldes av mariehamnare som i andaktsfull tystnad skrubbade sina nakna kroppar eller njutningsfullt stånkande utsatte sig för baderskornas handfasta tvagning.

Men likväl fanns de, skriver Folke Wickström och Jerker Örijans i den här artikeln i serien om Mariehamn som fyller 150 år 2011. Artiklarna i serien kan läsas både på Nyan hemsida och på stadens hemsida och författarna tar gärna emot kommentarer och kompletteringar.

Men många har ju skrivit om Badhuset, anmärker någon. Jo, nog hade Badhuset (1889-1914) också med hygienens att göra, men mariehamnarna hörde bara undantagsvis till klienterna. Dock uppstod, bokstavligen på Badhusets grund, stadsbastun, som under nästan fyrtio år betjänade mariehamnarna.

Ritningen är daterad i Helsingfors 1929. Den Ålandsbördiga arkitekten **Torsten Montell** hade ritat en exklusiv inrättning för välbeställda familjer med karbad, ångskåp och elektrisk ljusbehandling. Men så blev det inte. Stadsbastun blev en folkbastu.

Byggherren, staden, följde Montells ritningar bara till det yttre. Bastun fick två bastuugnar i skilda rum, med damer på landsidan och herrar på sjösidan, och samma uppdelning gällde i korridoren med omklädningshytterna. Här basade i tur och ordning **Anna Nordblom**, **Emilia Jäkälä** och **Patricia Jäkälä**. Fru Jäkälä, alltså gamla frun "Emmy", ansåg sig ha ett visst ansvar också för själens renhet och hade i mittgång en hängt upp en broderad tavla med texten: "Adams söner må ej glömma att sin kropp i skynket gömma".

Det verkar som om den nya stadsbastun skulle ha tagit käl på en annan betydande bastuanläggning, nämligen Fahlers bastu. Vi vet inte när fabrikören **H.A. Fähler** startade sitt bad, men det upphörde i och med tillkomsten av stadsbastun i slutet av 1920-talet. Att anläggningen var betydande kan fortfarande ses, den låg i den sydligaste av de tre fastigheterna vid Strandgatan 25. Huset – i tegel – har fått en extra våning som idag hyser företaget Jannes Båtkapell. Bastun låg således halvvägs mellan garveriet – som Fähler startade 1881 – och Fahlers brygga vid Slemmern.

Stadens krönikörer har glömt badstugorna och likväl var de många. Vi känner ett tiotal också från tiden efter stadsbastuns tillkomst. Borgarna delade sina gracer mellan dem. **Gustaf Erikson** frekventerade stadsbastun, konsul **Nylund** med familj åkte i hyrd limousin till Emmas bastu i Ytternäs medan urmakare **Wickström** med sin stora familj åkte taxi till Kallios. Till urmakarens lördagsnöjen hörde också att det var han som körde och taxichauffören satt bredvid. Detta var före privatbilar blev allmänna.

Den första badstugeägaren vi känner till namnet är **Katarina Eriksdotter**. Hon var en av de allra första yrkeskvinnor-

Westerlunds bastu. Mellan Västra utfarten och Stenhuggarvägen ligger Westerlunds bastu, den enda av stadens små badstugor som finns kvar i dag. Den drevs av Amanda "Manda" och Nestor Westerlund och låg när den var verksam på Jomalasidan av den dåvarande stadsgränsen. Foto Folke Wickström

na som gjorde karriär i staden. I kyrkboken är hon stämplad; antecknad för första resans lägermål – olovligt heterosexuellt könsamgång – men badstugan och hårt arbete gav henne så småningom både egendom och status. Hennes badstuga låg vid Ytternäsvägen, i det sydvästra hörnet av dagens Krokviksgränd och Östernäsvägen.

År 1886 ansöker hon om tilläggsmark "ytterrom stadens linie" – på oplanerat område söder om Nuvarande Skillnadsgatan, tidigare Liniegatan. Fullmäktige tillstyrker med motiveringen "att hon en längre tid och med stadsbornes goda minne ägt en badstuga, vilken hon upplåtit åt allmänhetens begagnande."

Intressant nog startar en betydande gårdsägare, **Anders Husberg**, en namninsamling mot Katarina men den förkastas av fullmäktige. Här vinner således en baderska över en gårdsägare. När hon dör 1921 är hon 90 år gammal.

I kyrkboken är hon inte längre Kajsa utan Katarina Eriksdotter och tituleras "gårdsägare", genom tiderna en hedervärd titel i Mariehamn. Gården hon äger är Övernässtugan, inte så stor men i alla fall...

De minsta badstugorna, som vi minns dem från 1940-talet, var alla av likartad, enkel typ. Det fanns två omklädningsrum med dörr som ledde in till bastun. Bastuugnen var alltid av den effektiva direktvärmda typen, där rökgaserna passerar genom knappelstenarna i ett stort metallkärl på sin väg till skorstenen.

Eldningen var en lång process som skulle avslutas före gäster-

na kom. Alla som kastat bad i en sådan ugn minns det speciella ljudet när vattnet förångas djupt nere bland stenarna; för små barn ett avgrundsmuller som från jordens inre, som alltid följdes av den hemska ångkvassten. I detta inferno skulle barnet också tvättas av sin mamma, det fanns ju inget separat tvättrum.

Länge fanns en privatägd bastu som tävlade med stadsbastun i storlek och service. Det var Ahrebergs bastu. Gatunamnen i Johannebo: Bastuvägen, Knappelstensvägen, Kvastgränd och Lögargränd avslöjar var den låg, i parken vid västra ändan av Barfotagränd.

Vi kan ana att badkulturen kom österifrån till Johannebo. Bastuns ägare muraren **John Ahrebergs** föräldrar **Edla** och **August Aarne** kom från Pikis till Åland 1898 som prästgårdsarendatorer.

Ahrebergs bastu hade herrsida och familjesida, med skilda tvättrum med dusch. Det fanns sju omklädningshytter och väntrom. John Ahreberg var en man med stort hjärta, intygar **Isabel Kvarnfors** som bodde i närheten, han tänkte på allas trivsel. För barnen serverades sockerdricka och för vuxna pilsner.

Han hade en annan uppfattning om själens renhet än fru Jäkälä – den äldre – på stadsbastun och kunde regissera intressanta möten när herrar och damer möttes i korridoren. Till Ahrebergs bastu kom folk från hela staden, till och med finströmarna räknade han bland sina stamgäster.

Ahrebergs bastu var en av de allra sista av de privata badstugorna i Mariehamn. Bastun brann 1968, ironiskt

nog på grund av ett elektriskt fel.

Vi har redan nämnt Emmas bastu på Ytternäs, den som frekventerades av konsul Nylunds familj. Emma är den enda badstugeägare om vilken vi med säkerhet vet att hon hade ett förflutet som baderska på badhuset. Så var hon också den enda där traktering med kaffe och goda bullar ingick i servicen. **Emma Aaltonen** hade sin badstuga vid nuvarande Östernäsvägen 30 mellan sina bröder **Nestor Karlsson** och **Verner Hassel**.

Det var inte stadsbastun och knappast heller privata bastuanläggningar i nybyggda hus, utan Idrottsgårdens pool och bastu med nästan obegränsad kapacitet, som 1971 beseglade ödet för de små badstugorna.

Men ännu kan de räknas i hundratal, de mariehamnare som växte upp utan rinnande vatten, med vattenkanna och tvättfat på kommoden och varje lördag släpades av sina föräldrar till Westerlunds, Kallios, Emmas eller Krokviks bastu. Det var inte bättre förr!

FOLKE WICKSTRÖM
folke.wickstrom@aland.net

JERKER ÖRIJANS
j.r.orjans@aland.net

Källor: Ingegerd Aaltonen; Sten-Erik Abrahamsson; Karl-Johan Edlund; Harry Jäkälä; Elsa Koskinen; Isabel Kvarnfors; Ålands landskapsarkiv; Mariehamns församling; Mariehamns stadsarkiv; Kurt Nyström; Margit Seikkula; Göte Sundberg; Från den vida ocean (om skeppsredare Erik Nylund).

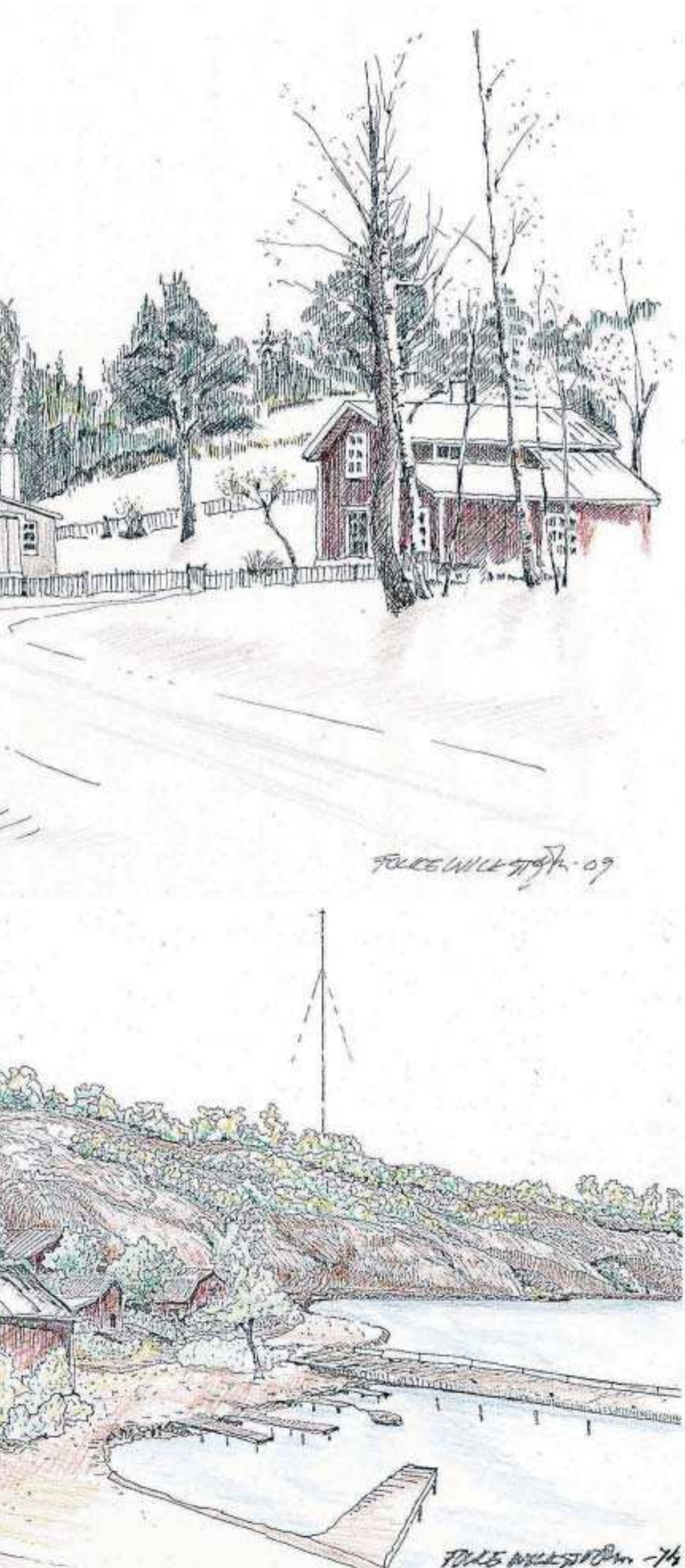

Krokviks bastu. Äldre mariehamnare minns Katarinas bastu under namnet Krokviks bastu i hörnet av dagens Krokviksgränd och Östernäsvägen. Augusta Krokvik tog över rörelsen efter Katarina. Augustas dotter Antoinette "Netta" Nyström fortsatte i moderns fotspår till 1952. Männro inte Krokviks bastu, med närmare 70 års verksamhet, är och förblir den mest långlivade badinrättningen i staden. I huset till höger bodde Lovisa Lindgren, känd av författarna endast till namnet. Teckning Folke Wickström, baserad på ett fotografi som tillhör Karl-Johan Edlund.

Kallios bastu. Stenarbetare Oskar Kallios gård var en liten oas i Västra hamnen. Uthuset låg på klipphyllor i det gamla stenbrottet med bastun högst upp (endast taket syns på bilden). Till denna idyll vallfärdade mariehamnarna under många år för att utöva sitt reningsverk. Idyllen begravdes vid slutet av 1980-talet under ett reningsverk av ny typ, bastun hade stängt långt tidigare. Också lotsbron (längst till höger) och lotshamnen är borta. Teckning Folke Wickström 1974

badstugor

Stilla vatten. Platt lugnt på Slemmern just efter islossningen i våras.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Plitt platt

För ett tag sedan tog jag upp uttrycket *platt lugnt* i den här spalten, det som talar om lugnväder med stilla vatten. Det är rätt okänt i Sverige men vanligt i åländskan och bekant också för en del finlandssvenskar.

På samma vis åländskt är det synonyma uttrycket *plitt platt*. En finströmare berättar om en båt som körts från Långnäs över en *plitt platt Lumparfjärd* till Mariehamn, och en kvinna med rötter i Lemland skriver i sin blogg om en vårdag då *Slemmern låg plitt platt* och det var vitsippor överallt.

Ibland sätter man *plitt* före *platt lugnt* så det blir *plitt platt lugnt*. En åländska i Uppsala berättar om en av resorna hemifrån till studieorten:

Det var smockfullt både på båten och bussen men på havet var det plitt platt lugnt och väldigt vackert.

Alldeles okänt är inte detta *plitt platt* i Sverige, och det har begagnats i östgötska dialekter i betydelsen 'helt och hållet'. På liknande sätt har ju 'platt' använts i äldre svenska, som i *platt intet*, 'absolut ingenting'. Så skriver Bellman i Fredmans epistel nr 41 om Mollbergs torftiga stuga, där dörren är utan lås och där *intet, platt intet fås*.

Ordet *platt* är begripligt, men varifrån kommer då *plitt*?

En ledtråd till detta får man genom att läsa senaste numret av Språktidningen, där **Ulrika Kvist Darnell** skriver om ordpar som bildas genom rim eller upprepning och förklarar varför det är så vanligt med upprepning uttryck där vokalen *i* växlar med *a* – som i *knirr knarr*, *ritsch ratsch*, *snick snack* och flera andra.

En teori är att just de här vokalerna är så olika varandra: kort *i* är enkelt att säga, det går att få fram med nästan sluten mun och utan att röra så mycket på tungan, medan *a* däremot kräver att munnen är öppen och att tungan dras litet bakåt. Ska man växla vokal så vill man alltså ha ordentlig kontrast.

Det här gäller förstås också för andra språk än svenskan, och som Ger-

hard Bendz skriver i boken "Ordpar" kan man lätt hitta förlagor till flera sådana här svenska uttryck till exempel i danskan eller tyskan.

I min bok "Med åländska ord" (1996) har jag tagit upp åländska dubblingar som *hiskelihaftigt 'snabbt'*, *rickelrackel 'ostadigt bygge'*, *sirgelsargel 'enformigt tjat'* och *smitter smatter 'i kras'*.

Det sista används av **Joel Pettersson** i både prosa och dramatik, och i teaterstycket "Blinda fruen" talas om en porslinslefant som faller i golvet och går *i smitter smatter*.

Smitter smatter är nu inte heller det bara lokalt åländskt. En av Karl XII:s favoriter, poeten **Israël Holmström**, använder

samma uttryck om smattande ljud då han skaldar om *Bomber samt Granater / flere Kuhlors smitter smatter*. Intressant nog finns uttrycket även i engelskan, där det också används ljudhärmande. Åtminstone hittar vi det hos **Lewis Carroll**, i en nonsensvers i "The Hunting of the Snark", där Snarken sjunger:

*Chitter chatter, smitter smatter,
Oink oink, what does it matter?*

Nära *plitt platt* kommer man annars i det engelska *plitter platter*, som är ett sätt att återge ljudet från fallande regn - något som kanske ligger närmare till hands än det *platt lugna* så här när hösten fallit på.

För regndroppet använder man i engelskan *dripp drop* och i svenskan *dripp dropp*, vilket visar att det går an med andra vokalväxlingar än *i* och *a*, men *plitt platt* är hursomhelst ett bra exempel på ett språkligt fenomen som är utbrett inte bara hos oss utan litet varstans.

RALF SVENBLAD
kultur@nyan.ax

Vinn

BILJETTER

Nyankortet
-sätter guldkant på tillvaron
2009

Vinn biljetter till

VALFRI FÖRESTÄLLNING:

30.10 kl. 18.30 PREMIÄR	01.11 kl. 19.00
	06.11 kl. 19.00
	07.11 kl. 19.00
	08.11 kl. 19.00
	12.11 kl. 19.00
	13.11 kl. 19.00
	14.11 kl. 19.00
	15.11 kl. 14.00

Så här gör du:
Ring 23 444 eller e-posta till nyankortet@nyan.ax och uppge ditt namn, nyankortsnummer och telefonnummer dagtid

fredag
23 oktober
Vinnarna presenteras i Nya Åland tisdag 27 oktober

Vill du också ta del av förmåner och erbjudanden? Du får hem Nyan-kortet när du tecknar en fortlöpande prenumeration. Information och aktuella erbjudanden på www.nyan.ax/nyankortet

Nya Åland

Polisanmälde biskopen för grov ärekränkning

Riksåklagaren valde att inte åtala efter förra Jomalaherdens anmälan

Jomala församlings förra kyrkoherde Joe Brandt har polisanmält biskop Gustav Björkstrand för grov ärekränkning och brott mot tjänsteplikt.

Riksåklagaren har dock beslutat att avsluta förundersökningen och inte väcka åtal.

Joe Brandt har polisanmält biskop Gustav Björkstrand för grov ärekränkning och brott mot tjänsteplikt av oaktksamhet i samband med att Jomala församling granskades av Kyrkostyrelsen för något år sedan.

Brandt anser att biskopen har gjort sig skyldig till de nämnda brotten genom att förse massmedia med osanna uppgifter om skötseln av förvaltningen i Jomala församling. Uppgifterna ska enligt honom ha gett bilden av att förvaltningen var förknippad med oegentligheter.

Men undersökningledaren Olof Lindqvist vid polisen på Åland gjorde en framställning till åklagaren den 14 september i år om att förundersökningen skall avslutas. Utredningen visade att det inte fanns något som tyder på att Björkstrand ska ha gjort sig skyldig till de brott han anmälts för.

Statsåklagare Mika Illman följde Lindqvists linje och meddelade den 14 oktober

att förundersökningen avslutas och att åtal inte väcks.

Också assessorn

Joe Brandt har anmält också Bror Träskbacka, assessor vid domkapitlet vid Borgå stift, för brott mot tjänsteplikt av oaktksamhet. Grunderna för anmälan hänger ihop med åtgärder som assessorn enligt Brandt vidtagit inom församlingens ekonomiförvaltning och mot den person som ansvar för förvaltningen.

Polisen har fått en kopia av revisionssamfundet Ernst & Youngs specialgranskning av Jomala församling åren 2003-2008. Specialgranskningen är daterad 5 augusti 2008.

Polisen har också tagit del av arbetarskyddsingenjör Henning Karlssons inspektionsberättelse från september i fjol och vars innehåll Nya Åland tidigare berättat om.

Också i det här fallet valde statsåklagaren att avsluta förundersökningen och inte väcka åtal.

Första polisanmälan

Biskop Gustav Björkstrand säger så här till Nya Åland:

–Joe Brandt har anmält snart sagt alla som varit i kontakt med honom, allt från tidningsfolk till domkapitlet. Det är domstolens sak att pröva om det finns någon

grund för anmälningarna. Nu har saken utretts och föranleder inga åtgärder. Jag hade blivit förvånad om resultatet hade blivit något annat.

Har du blivit polisanmäld tidigare under din biskopstid?

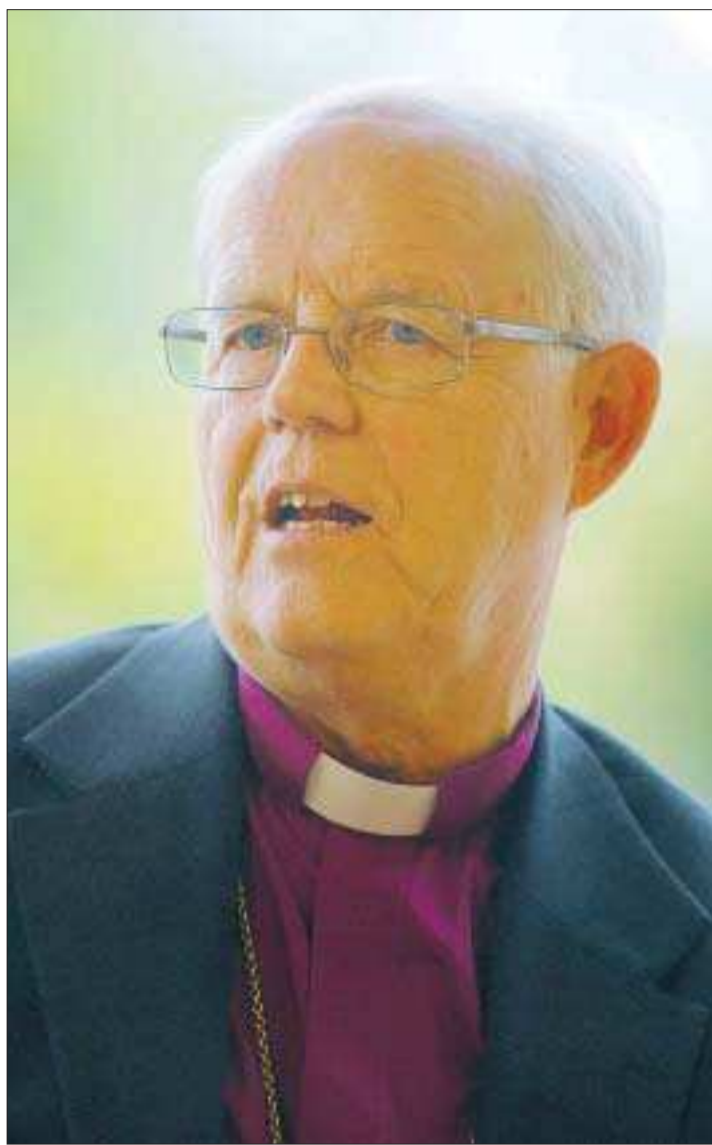
–Nej, aldrig. Inte ens under min tidigare period som politiker. Jag måste säga att det kom som en överraskning när jag fick brevet från riksåklagarämbetet i fredags där det stod att förundersökningen läggs ner. Jag visste inget.

Till HFD

Han berättar att Joe Brandt också besvärat sig över domkapitlets beslut att utnämna Roger Syrén till hans efterträdare som kyrkoherde i Jomala. Ärendet har nu gått ända till Högsta förvaltningsdomstolen.

–Det här gör att Roger Syrén inte kan tillträda sin tjänst som ordinarie. Han är tillförordnad kyrkoherde än så länge. Men naturligtvis har Joe Brandt rätt att söka ändring om han tycker att han har blivit fel behandlad, det har alla. Från domkapitlets sida tycker vi ändå att frågan är utagerad – Joe Brandt har själv sökt pension, den har beviljats, tjänsten har ledigslagits och en ny tjänsteinnehavare är utsedd.

NINA SMEDS
ANNIKA ORRE

Polisanmäld. Förra kyrkoherden i Jomala Joe Brandt har polisanmält biskop Gustav Björkstrand (bilden) för bland annat grov ärekränkning. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Disciplin-åtgärder mot Jan-Erik Karlström

Domkapitlet tar inom kort ställning till disciplinombudet Kaj Rosendahls beslut att inleda disciplinärt förfarande mot Jan-Erik Karlström, kyrkoherde i Mariehamns församling.

Jan-Erik Karlström har varit avhållen från sin tjänst sedan i somras och under den tid utredningen pågått. Nu är den klar och beslutet om disciplinärt förfarande fattat.

–Karlström har delgetts beslutet den 16 oktober. Redan i dag (tisdag) skickar jag handlingarna vidare till domkapitlet, berättade Kaj Rosendahl i går.

Jan-Erik Karlström har nu tid på att svara innan domkapitlet tar sig an ärendet under ledning av biskop Gustav Björkstrands efterträdare Björn Vikström.

Det disciplinära förfarandet ges enligt en fyrgradig skala: Ingen åtgärd, skriftlig varning, skiljande från tjänsteutövning under viss tid och avsättning från tjänsten.

Hur vanligt är det med disciplinärt förfarande mot en kyrkoherde i stiftet?

–Det brukar inte vara ett enda. Men i fjol hade vi ett fall som rörde en annan kyrkoherde. (ao)

Stöd cancerföreningens Rosa Bandet kampanj - kampen mot bröstcancer -

2,50/st

Välkommen in till Nya Åland, Uppgårdsvägen 6 och köp ditt Rosa Band pins.

Ålands
Cancerförening

SAMARBETSPARTNER:

Nya Åland

BARNSIDAN

barnsidan@nyan.ax

Teckna ditt drömjobb!

TECKNINGSTÄVLING

Vad vill du bli när du blir stor?

Barnsidan vill att du tecknar, ritar eller målar ditt drömjobb.

Lämna in ditt bidrag och vinn möjligheten att få pröva på ditt drömyrke!

Alla barn under 12 år är välkomna att delta. Skicka in teckningen till Barnsidan, Nya Åland, Pb 21, 22101 Mariehamn senast den 11 december. Märk kuvertet "Drömjobb". Kom ihåg att skriva namn, ålder, adress och telefonnummer på baksidan av teckningen.

Lek på allvar under brandkårsläger

Gemenskap i hallen. Under brandkårslägret fick deltagarna utbildning i både första hjälp och sjövätt. Det fanns dock även tid för lek och skratt. Här är det Kökar FBK som håller morgongymnastik för lägerdeltagarna. Foto: PRIVAT

Cirka 60 ungdomar och 30 ledare deltog när Ålands brand- och räddningsförbund, ÅBF, i helgen arrangerade läger för brandkårsungdomar i Eckeröhallen.

Agneta Finneman från ÅBF:s ungdomsarbetsutskott berättar nedan om lägret, där det ingick både slangstafett och fingerade trafikolyckor.

I lägret deltog ungdomar från de frivilliga brandkårerna i Eckerö, Hammarland, Jomala, Finström, Strandnäs, Lumparland, Västra Saltvik, Sund och Kökar.

Deltog gjorde även sex ungdomar och två ledare från brandkårer i Västra Nyland.

Sjövätt och redskap

Ungdomarna anlände till Eckerö på fredagskvällen och lägret inleddes med gruppindelning och lekar. Under lördagen utbildades ungdomarna i bland annat sjövätt, första hjälp och hantering av olika redskap.

En grupp med äldre ungdomar utsågs redan på fredagen till lägerbrandkår och fick ge-

Snabbt på plats. Helgens brandkårsläger fick sin egen lägerbrandkår som hade Eckerö FBK:s station som bas. Bland annat ruckte man ut till fingerade bilolyckor. Foto: PRIVAT

nast flytta in i Eckerö FBK:s lokaler. Lägerbrandkåren hade egen utbildning och åkte på fingerade larm.

På lördagskvällen var det dags för ÅM i slang- och pytsprutestafett med hela 14 deltagande lag. Därefter avslutade dagen med korvgrillning

och diverse spex och lekar inne i hallen.

Kidnappning

Efter frukost på söndagsmorgonen "kidnappades" lägerchefen och ungdomarna gav sig ut på "Mission Impossible" för att lösa olika problem och

samla ledtrådar, för att sedan med hjälp av dessa befria lägerchefen Ted Andersson.

"Vi vill ge ett stort tack till Eckerö FBK, Eckeröhallen, samt till alla som hjälpt till att göra detta läger möjligt!" avslutar ungdomsarbetsutskottet sin lägerrapport. (ab)

Resultaten från brandkårsstävlingen

Klass 1, ungdomar upp till 13 år:

1. Kökar: **Anton Nordberg, Jonas Fagerström, Lucas Sundber.** Tid: 2.55.27.

2. Hammarland/Lumparland/Västra Saltvik: **Jon Häger, Elias Palén, Pontus Mäkiliä.**

Tid: 3.23.92.

3. Strandnäs: **Simon Kaunismaa, Simon Tavakoli, Mattias Lindberg.** Tid: 3.26.55.

Klass 2, ungdomar upp till 16 år:

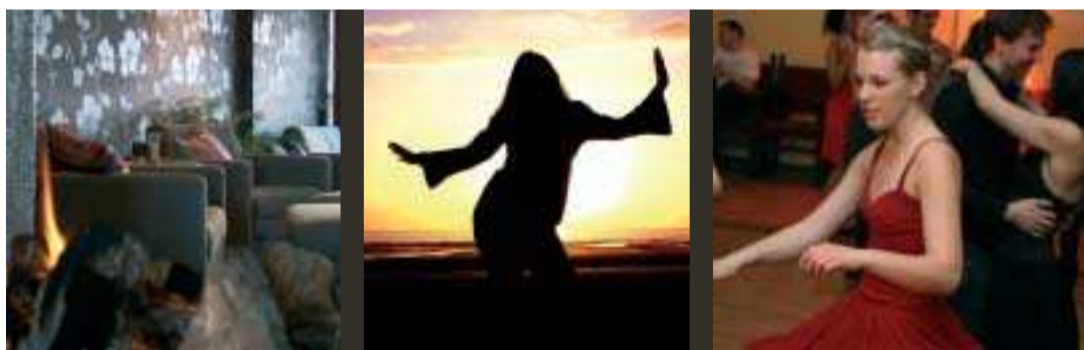
1. Pojo/Lappvik/Österby: **Elin Söderlund, Jasmine**

Nylund, Robin Mannström.

Tid: 2.31.56.

2. Strandnäs: **Simon Bäckman, Linus Aarnio, Jonas Hemmälin.** Tid: 2.53.00.

3. Jomala: **Abraham Nylund, Dennis Skogström, Sebastian Pentinsaari.** Tid: 3.37.99.

Let's dance

Helgen 7-8 november fyller vi HavsVidden med dans i alla former. Välkommen till en weekend med kurser, workshops och massor av härlig musik. Kort sagt – total dansglädje.

Våra duktiga danslärare från Studio-K i Uppsala ser till att stämningen är på topp. Mellan de danspass ni har valt serveras lunch och kaffe med hembakta godsaker. Efteråt finns tid att koppla av i Badhuset med bastu och bubbelbad före middagen.

Dansweekend **135€**/pers
Lunch x 2, kaffe x 2, middag (två rätter samt kaffe + pralin), boende i dubbelrum lör-sön inkl. frukostbuffe, och fri tillgång till badhuset.

Dansweekend utan logi **85€**/pers
Lunch x 2, kaffe x 2, middag (två rätter samt kaffe + pralin).

Bugg eller social foxtrot? Du väljer själv vilka kurser du vill vara med på. Priser från 40€/kurs. Se information på www.havsvidden.com. Sista anmälningdag är 3/11. Boka på tel 018 49 408.

HavsVidden
Hotel | Åland

www.havsvidden.com | info@havsvidden.com | 018 49 408 | ★★★★★

VOLVO V70 2.4D SPORTSWAGON.

NU MED AUTOMAT SOM STANDARD. FRÅN 43.864,82 €.
+ lev.kostnader

V70 2.4D: 6-STEGAD AUTOMAT SOM STANDARD

V70 2.4D AUTOMAT FRÅN 888€/MÅN.
Volvo Bilfinansiering serviceleasing (36 mån./60.000 km)

V70 PREMIUM PACK TILL SPECIALPRIS: DIN FÖRMÅN VÄRD UPP TILL 4.910€!

- Läderklädsel • Systemet BLIS som övervakar den döda vinkeln • Elstyrda sidospeglar • Bluetooth • Navigeringssystemet RTI + Europakarta • Parkeringsassistans fram och bak

Exempel: V70 2.4D automat	
Pris exkl. bilskatt	1.640€
Bilskatt	565€
Totalpris	2.205€

Finlands mest köpta stora bil Volvo V70 Sportswagon ger under modellåret 2010 eftertraktade förmåner: automatlåda nu som standard till V70 2.4D-modellen (175 hk/420 Nm) och det lyxiga utrustningspaketet Premium Pack till ett specialpris 2.205 €. V70 2.4D automat leasingpris fr. 880 €/mån. Under modellåret 2010 ger de stora Volvo-bilarna ännu mer: nya stora dieslar (175 hk och 205 hk), mer effekt och mindre förbrukning. Snart kommer också nya Volvo V70 DRIVE – med en förbrukning mindre än 5 liter!

Volvo V70 Sportswagon, modellsortimentet från: pris exkl. bilskatt 29.100 € + lk. 600 €, bilskatt 7.069,63 €, totalpris 36.769,63 €. EU-komb. 4,9-11,5 l/100 km, CO₂ 129-270 g/km.

Volvo V70 2.4D aut., från: pris exkl. bilskatt 32.700 € + lk. 600 €, bilskatt 11.164,82 €, totalpris 44.464,82 €. EU-komb. 6,8 l/100 km, CO₂ 179 g/km.

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN

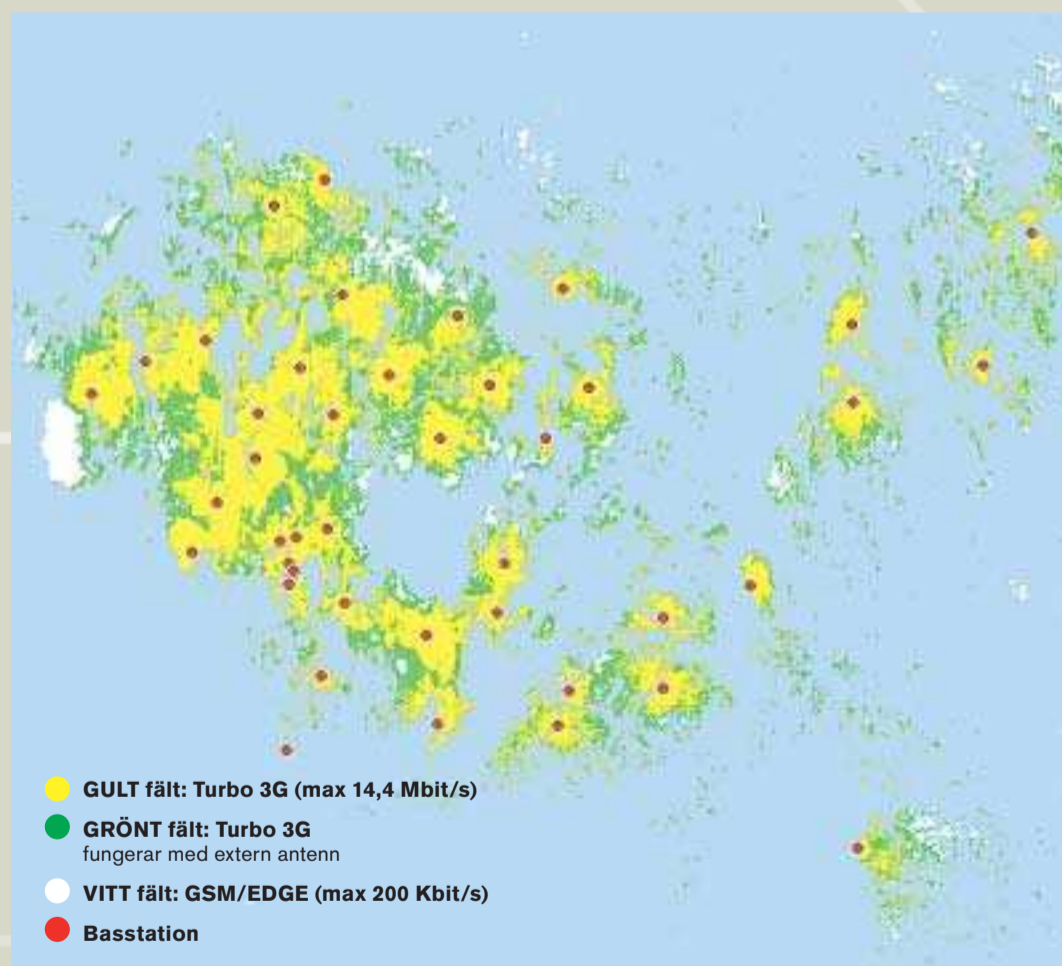
Västra utfarten, tel *5252
Tom Enestam 525 303
Tony Sommarström 525 309

Bilförsäljningen öppet:
vardagar 9-17
lördagar 11-14

www.motorcompany.ax

Mobilt bredband

Nu kan du surfa **50%** billigare fram till september 2010

Priserna gäller på Åland och fastlandet, inte utomlands. Vi rekommenderar den som tänkt använda abonnemanget utomlands att först kolla upp priserna.

Data Medium 4,95€ (ord 9,90€)

Teckna ett 24 månaders Data Medium-abonnemang mellan 2 oktober och 31 december -09 och erhåll 50% rabatt på månadspriset fram till 30 september 2010. Överföringshastighet 256 Kbit/s, data på fastlandet ingår.

Data Max 12,45€ (ord 24,90€)

Teckna ett 24 månaders Data Max-abonnemang mellan 2 oktober och 31 december -09 och erhåll 50% rabatt på månadspriset fram till 30 september 2010. Överföringshastighet upp till 14,4 Mbit/s trafikkvot 3GB/mån, sen sjunker hastigheten till 128 Kbit/s.

10,2 Mbps Option 3G-modem kan köpas för 85€ (inkl moms) från våra telebutiker och återförsäljare fram till 31 december -09 eller så långt lagret räcker.

Kundtjänst 0800-93 553

info@amt.ax

www.amt.ax

Sunda förnuftet får styra på arbetsplatsen

Inga regelverk om Facebook – ännu

Facebook skall se som en tillgång, och inte något som distraherar anställda. Det tycker flera åländska chefer.

På fastlandet överväger stora börsbolag att införa "spelregler" för hur anställda använder Facebook, Twitter och andra sociala medier.

Dels handlar det om att anställda inte skall ägna för stor del av arbetstiden åt privata ärenden, men också om datorsäkerhet, och kanske också risken för att känsliga företagsuppgifter läcker ut.

Något totalförbud skulle det inte bli tal om, enligt de företagsrepresentanter som YLE intervjuat:

–Sociala media innehåller många möjligheter och många faror, och med de här spelreglerna försöker vi förklara för personalen hur man skall uppföra sig, säger **Ari Kurki**, chef för digitala tjänster på Fortum.

På Nordea uppmanas anställda att bara besöka pålitliga hemsidor som man har nytta av i jobbet.

Upe till diskussion

Åländska företag och organisationer som Nyan talat med har inga skriftliga regler för hur anställda skall använda de nya sociala medierna

–Men självklart är det uppe till diskussion hur man skall använda dem på arbetstid, säger Eckerökoncernens personalchef **Lasse Karlsson**.

–Det är ny teknik, men samma gamla värderingar gäller, precis som med privata samtal på jobbet eller att läsa tidningen på jobbet.. Grundprincipen är att det sunda förnuftet gäller. Om det behövs i jobbet så är det okej.

Rederiet köper en filtrentjänst som stoppar sidor med opassligt innehåll – men sajter som Facebook och Twitter är tillgängliga för de anställda.

–Vi har inte noterat någon form av misskötsel, säger Lasse Karlsson.

Tydlig ledning

Inte heller Paf har någon skrift-

Jobb eller fritid? Gränsen för vad som är jobb och vad som hör till fritiden kan vara svår att dra för den som har kontakt med både vänner och arbetskamrater på Facebook. Foto: ERKKI SANTAMALA

lig policy om nätanvändning, säger företagets personalansvarige **Jan-Mikael von Schantz**.

Det som Paf har är tydliga arbetsavtal om lojalitet och tystnadsplikt, och ledare som är tydliga i sina kontakter med medarbetare.

–Det skall ge våra medarbetare tillräcklig vägledning.

För Paf, som får en stor del av sina intäkter från spel på nätet, är det viktigt att de anställda hänger med i utvecklingen. Företagets slogan "play among friends" skall synas i praktiken, resonerar von Schantz.

–Det finns ett individuellt och ett professionellt perspektiv. Vi talar med våra kunder och vill att våra anställda skall utveckla sociala media.

Avvägning

I den offentliga sektorn har Facebook och Twitter hittills inte setts som något problem. Men visst diskuteras ett eventuellt regelverk för tjänstemännens nätanvändning, säger stadens it-chef **Henrik Granskog**.

Det skulle gå att blockera till exempel Facebook, men inte

för enskilda tjänstemän.

–I så fall skulle det bli för hela stan, säger Granskog.

Och han konstaterar att många tjänstemän använder sociala medier i jobbet

–Det där är en avvägning som man får göra.

Riktlinjer

På landskapet finns riktlinjer för hur datorer, internet och epost skall användas.

–De datorer och program som vi har tillgång till är för att sköta vårt arbete. Vi kan an-

vända dem för privata ändamål, men i regel skall det ske utanför arbetstid, säger personalchefen **Terese Åsgård**.

De reglerna gäller också generellt för Facebook, Twitter och liknande sajter. Men det finns undantag, konstaterar Åsgård.

–När jag jobbade på Mariehamns stad såg jag att ungdomsarbetarna verkligen måste hänga med. De skall veta var ungdomarna befinner sig och vilka diskussioner som pågår. Så i vissa yrken behövs det absolut.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Aj Kontorligen FÖR KONTORET

Priset inkl. moms, frakt ingår i priset

Förvaringsskåp
Kontorsskåp i lackerad plåt med helt svetsad konstruktion.

244€

Skydda dina dokument

365€

Brandsäkert dokumentsskåp

Rullhurts
4 lådor,
B 420 x
D 600
mm

122€

Kontorsstol
Kontorsstol med svart-lackerat forkräns och alulackerade detaljer

365€

BALTIC PRODUKTER AB

Torggatan 13A (ovanpå Sittkoffs) Tel. 16 929 - Fax 16 429

En god syn på jobbet

Skaffa bildskärmsglasögon

Med åren behöver de flesta personer oavsett yrkeskategori arbetsplatsanpassade glasögon då ögonlinsens elasticitet och förmåga att forma sig avtar.

Titta in till oss så provar vi ut glasögon för just dina behov!

Wickströms OPTIK

TORGGATAN 13, tel 19 823 Öppet: vardagar 9.00-17.00

TeleButiken
Mariehamns Telefon Ab

VÄRLDENS MINSTA EXTERN HÅRDDISK

Freecom Hard Drive XS 1,5 TB

Otroligt tyst hårddisk, tack vare en fläktlös konstruktion. Hög kvalitet, elegant design.

FREECOM

ENDAST 160€

Storagatan 6, tfn 27 448, www.telebutiken.ax
Måndag-fredag 08-17, lördagsöppet 11-15

Kuntsboda och Onningby försvinner snart

Språket styrs upp på Google maps

På finska. Pyhän Yrjön kirkko - St Görans kyrka - ligger vid esplanaden i "Maariahamina". Karta från Google maps.

VI HAR HÖSTPRISER

på bra beg. bärbara datorer!
Även nytt.

HP Pavilion dv9094
17" laptop
Win XP **475,-**

DELL 1300
15" laptop
Win XP **280,-**

HP Pavilion dv8290
17" laptop
Win XP **330,-**

Stationär speldator
GF9800 Grafik
Beg. **495,-**

Acer One
8,9"
Mini laptop **295,-**

Även bra priser på nytt.
3 månaders garanti!

www.megaweb.ax

Styrmansg. 4. Tfn 13 289
vard. 10-17, lör 12-14

Kuntsboda, Kihti – och Pyhän Yrjön kirkko i Mariehamn?

Ålandskartan på Google Maps är allt annat än enspråkigt svensk. Men nu utlovas bättring.

I staden Gent i Belgien finns företaget Tele Atlas som tar fram de kartor som ligger till grund för Google maps kartor, som är tillgängliga för alla på nätet.

Gunnar Westerholm på Ålandskontoret i Stockholm har bett Tele Atlas rätta fel-skrivningar och namn som står på finska eller har hamnat på fel ställe på kartan

I december skall det ske, meddelar Tele Atlas:

"Ahvenanmaa" blir Åland.

"Maarianhamina" blir Mariehamn och "Maarianhaminan lentoasema" blir Mariehamns flygfält.

"Kihti" blir Delet.

"Selkämeri" blir Bottenhavet, och namnet flyttas från sin nuvarande Google Maps-plats väster om Eckero till norr om Åland.

"Kuntsboda" får sitt rätta namn Knutsboda. "Östernäs" blir Östernäs och "Onningby" blir Önningeby.

Det finns två Östra skäret på Googlekartan. Det som ligger längst västerut heter Östra Simskåla, påpekar Ålandskontoret.

Flera finska namn

Om man tittar på Google maps hittar man flera finska namn på Åland:

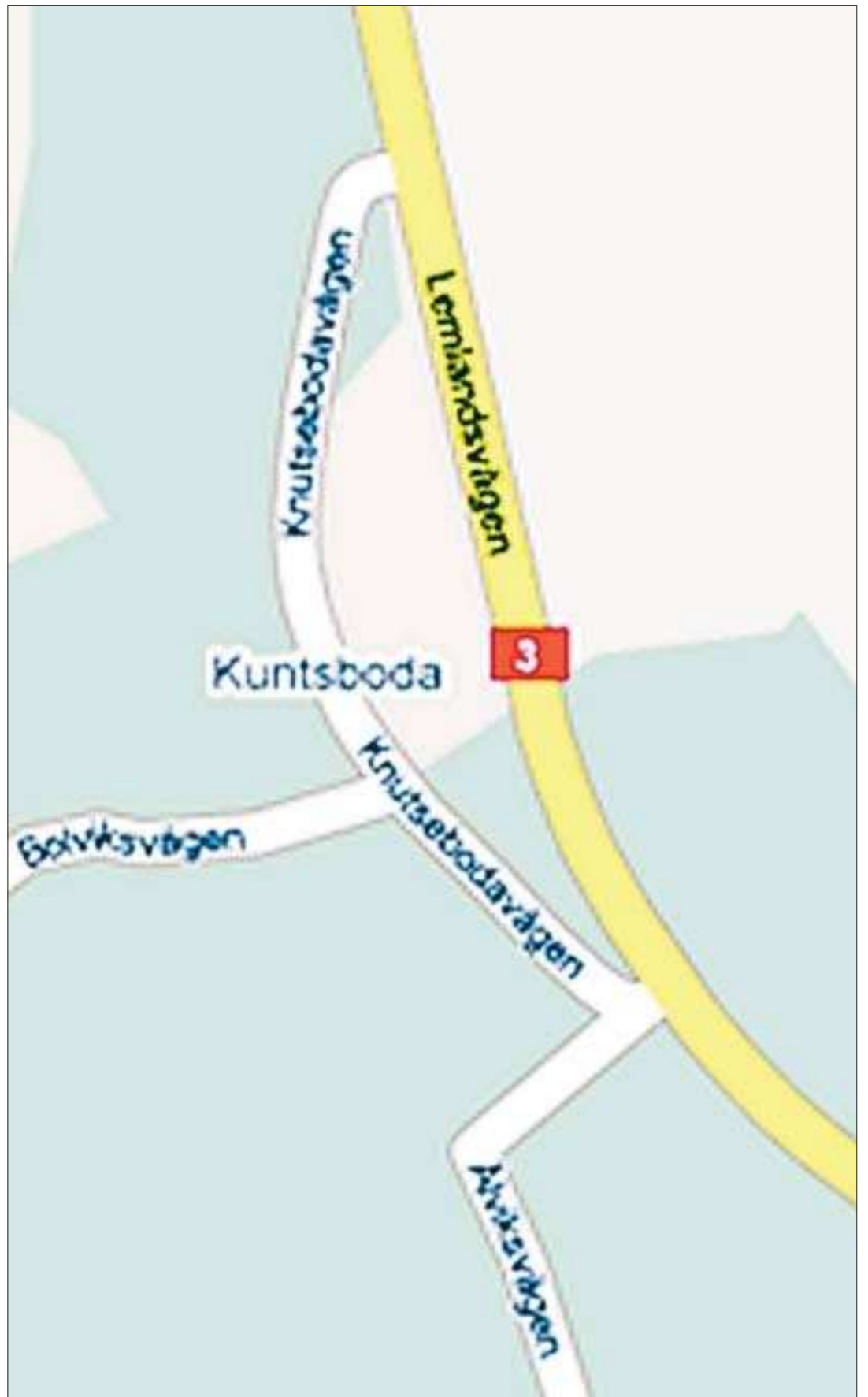
St Görans kyrka i Mariehamn kallas Pyhän Yrjön kirkko.

Stadshuset heter "kaupungintalo" och Ålands museum "Ahvenanmaan museo".

Och i "Knutsboda" kan man ta en avstickare från Lemlandsvägen och köra längs "Knutsebodavägen".

Det är inte bara enspråkigt svenska Åland som ger Googles kartmakare huvudbry.

På Ringvägen i Stockholm har ett "Kehätie" smugit sig in på googlekartan.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Välkommen till Knutsboda. Det är bara att vika av från Lemlandsvägen och köra längs Knutsebodavägen. Illustrationen kommer från Google Maps.

Behöver du kontorsglasögon?

Låt oss testa din syn – det lönar sig!

- Datasyntest
- Test av läs- och arbetsseende
- Remiss till ögonläkare vid behov

Välkommen in så hjälper vi dej att hitta glasögonen som passar dina behov!

Torggatan 9, tel 19 226
Öppet: mån-fre 8.30-17,
lördagar stängt

Innehållsförsäkring!

Du som är rädd om dina mail, affärsdokument, kundregister, skolarbeten, bilder osv.

Från **MNC** kan du köpa tjänsten **säkra din dator**

Hos oss säkrar du all din mjukvara och andra filer utanför kontoret/hemmet. Du återställer din dator enkelt med en CD-skiva från oss.

Pris: 138€/år + moms för företag, 120€/år inkl. moms för privatpers.

MobileNetControl.com

Tel +358 18 22 773 • 0457 343 0340

Falska antivirusprogram lurar folk på nätet

Webbrottslingarnas senaste landvinning är förfälskade antivirusprogram, rapporterar datasäkerhetsföretaget Symantec. Enligt bolaget finns det redan över 250 falska antivirusprogram som marknadsförs som pålitliga förbättrare av datasäkerheten.

I verkligheten gör de falska programmen större skada än nytta genom att de installerar sabotageprogram på datorn och kan rentav förhindra kontakten till riktiga datasäkerhetsfirmors webbplatser. Marknadsföringen utnyttjar människors rädslor. Programmen påstår att de hittat virus och sabotageprogram på datorn. De efterliknar riktiga datasäkerhetsfirmors logotyper och namn.

Symantec varnar för att det första bedrägeriet bara är

Foto: JONAS EDSVIK

början. Efter att ha fått betalt kommer webbrottslingarna över köparens person- och kreditkortsuppgifter och kan missbruka dem. (FNB)

Lyckad jakt. Jan-Egil Karlsson sköt en udda 18-taggare under söndagens jakt i Föglö Horsholma.

Foto: ROLF SUNDBLOM

Jan-Egil på Föglö fällde en 18-taggare

–Det lät som om en bil hade farit till skogs. Jag hörde att det var något stort på gång.

Så beskriver jägaren Jan-Egil Karlsson i Föglö ögonblicket innan han fick en 18-taggad älg på kornet.

I söndags var jaktlaget ute på Horsholma i Föglö. De flesta stod på pass, några gick med hundar. Jan-Egil Karlsson befann sig vid ett upprävt sund.

–Det är ett bra pass där det ofta kommer djur.

Det var eftermiddag och lugnt så Jan-Egil Karlsson passade på att dricka kaffe när det började braka en bit bort.

–Jag satt där och hade långtråkigt. Mitt i allt så hände det bara. Det lät som om en bil hade farit till skogs. Jag hörde att det var något stort på gång.

Tog i hjärtat

Efter drygt en halv minut kom älgerna nerför slänten.

–Den stannade upp och jag tog sikte på den men då vart det

svart – jag hade linsskydden på.

Sedan gick allt mycket snabbt. Älgen var på väg mot sundet och Jan-Egil Karlsson hade inte många sekunder på sig att fälla upp skydden och åter ta sikte. Sedan var det bara att trycka av.

–Skottet tog i sidan med snudd på hjärtat. Älgen stack ut i vassen och ner i sjön.

Bogserade med båt

Där blev den liggande. Jan-Egil Karlsson var tvungen att

klättra upp i en tall för att se ut över vassen.

–Då såg jag att det var många piggar. I alla fall över tio, sade jag till de andra.

Jägarna var tvungna att ta en båt till hjälp för att få in älgen till land. När taggarna sedan räknades kom de upp i 17 stycken – plus en mindre.

–Så jag säger udda 18. Man blev väl lite darriger på rösten. Jag blev glad men tillika var det som om hjärtat hoppade högt.

Söndagens älg var den elfte Jan-Egil Karlsson skjutit sedan han började i jaktlaget 2001.

–Det är min tredje tjur. Den första sprang in i ett träd och bröt hornet men det var inte så mycket att sörja över.

Men den 18-taggade hornkronan ska däremot beredas och sättas på en sköld.

–Hornen hamnar väl hemma på väggen så man kan ligga på soffan och begrunda dem, skojar Jan-Egil Karlsson.

I helgen ska jaktlaget ut igen. Åtta älgar är fällda av den tilldelade kvoten. Elva återstår.

Landskapets jaktförvaltare Marcus Nordberg säger att det hör till ovanligheterna att det fälls 18-taggare.

–Nog skulle jag bli förvånad om det fälls någon med fler taggar i år.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Ytterligare ett möte med räven i Lemland

Den nyfikna räven i Lemlandsskogarna verkar våga sig fram till många människor.

”Jag mötte räven första gången för en till två månader sedan. Den var då väldigt mager och kontakt-sökande. Sedan dess har vi träffats rätt ofta.” berättar ytterligare en läsare.

Efter att Nya Åland i förra veckan berättat om ett ovanligt möte mellan människa och räv i Lemland har flera personer hört av sig och berättat om liknande upplevelser.

Så här berättar en läsare som mailat till Nyans redaktion:

”Han är som en vän som kommer och hälsar på. Visst får han lite mat. Idag så ser han piggt ut och verkar klara

sig rätt bra, men hade han inte fått en matbit då, så tvivlar jag på att han hade klarat sig. Det kom som en överraskning att han besöker många stugor.

Men helt orädd för människor är han inte. En dag när jag gick ner till stranden med räven i släptåg, så lekte vi lite på stranden med ett vasstrå. Efter ett tag så kommer det en liten pojke med kikare cirka 100 meter bort, och tittar på oss. När jag sedan går upp, så tittar räven på den okända lilla grabben, och springer sedan iväg efter mig. Helt klart var att han kände en viss rädsla för grabben.”

Lär sig snabbt

”Så den är inte helt orädd för människor, vilket kan vara rätt sunt för vilda djur. en samti-

digt är den inte rädd för människor som varit snäll mot den tidigare. Jag tror att den är rätt så lättskräm, och lär sig rätt snart var den inte är välkommen.

Halvtama djur är inget konstigt. I somras var det harar som sprang i en glädjecirkel på gräsmattan när jag kom hem och parkerade bilen. De lär sig rätt fort vad som är farligt, och vad som är ofarligt.” avslutar läsaren sitt mail. (ab)

Orädd räv. ”Han är som en vän som kommer och hälsar på. Det kom som en överraskning att han besöker många stugor.” Det berättar ytterligare en läsare som träffat den orädda räven i Lemland och tagit denna vackra bild. Foto: PRIVAT

Inte jaktundantag för rullstolsburen

■ Med nu gällande jaktlagstiftning finns det inte möjlighet att bevilja undantag från förbudet att bedriva jakt från motordrivet fordon för rullstolsburen person med bestående funktionshinder.

Den person som ansökt om jakt från motordrivet fordon fick i går avslag på sin ansökan till landskapsregeringen. (ak)

Ung jordbrukare får startstöd

■ Cecilia Jansson i Mariehamn har beviljats startstöd till unga jordbrukare. Startstödet är på 40.000 euro, landskapet står för 60 procent av summan och EU för 40 procent. Startstödet är beviljat för övertagande av en fastighet i Samuelstorp.

Jansson får också ett 60-procentigt investeringsstöd om 23.000 euro för ombyggnad av ett stall samt 12.000 euro till en ridbana. (ak)

Maria Nykvist
Epost: maria.nykvist@nyan.ax
Telefon: 528 478

” Jag vill definitivt bli tränare.
HENRIK LARSSON SLUTAR SOM SPELARE
MEN SER EN FRAMTID INOM FOTBOLLEN.

Fler ÅU-spelare skriver på kontrakt

Nu faller bitarna på plats

FOTBOLL. Fler spelare från årets trupp har bestämt sig för att stanna i Åland United.

Kati Nyman, Taina Hartikainen och Angelica Östlin har erbjudits kontrakt och bestämt sig för att skriva under.

Igår blev det klart att backen Angelica Östlin och anfallaren Kati Nyman stannar i Åland United ett år till.

– Jag skriver under idag, säger Östlin när Nya Åland ringer henne.

Nobbar andra klubbar

Östlin berättar att hon har

trivts bra på Åland och i laget och hon säger att hon hört mycket gott om nya tränaren **Marianne Miettinen**.

– Så det känns helt rätt att stanna, det skulle kännas tråkigt att lämna.

Har någon annan klubb varit i kontakt med dig gällande nästa säsong?

– Nej, det har det inte varit.

Även Nyman nämner nya tränaren som en anledning till varför hon valt att stanna i ÅU ett år till.

– Jag vet att vi får en jättebra tränare, vi är ett jättebra lag och vi får bra möjligheter att träna, det var ett ganska lätt beslut att fatta.

Nyman säger att hon förutom av Åland United också har kontaktats av en annan finländsk klubb vad gäller nästa säsong, vilken klubb det är hon nobbat vill hon dock inte berätta.

Även mittfältaren **Taina Hartikainen** har bestämt sig för att stanna i Åland United.

– Jag skriver på imorgon (läs idag).

Klart sedan tidigare

Hartikainen har liksom Nyman kontaktats av andra klubbar, både finländska och andra, men valet föll ändå på ÅU.

– Det var inte ett så lätt beslut men jag bestämde mig i förra veckan. Någon gång vill jag spela i Sverige eller någon annanstans, men nu blir det

ett år till i Åland United, säger hon.

Redan tidigare har **Sarah Engblom, Emma Liljegren, Caroline Sjöblom, Maria Rönnbäck** och **Frida Thilén** skrivit på kontrakt för nästa säsong.

Klart är också att **Eveliina Kohvakka** lägger skorna på hyllan när den här säsongen är över.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax
tfn 528 468

Montage: MONICA FOGELSTRÖM

Flera spelare förlänger gärna – om klubben vill

FOTBOLL. **Adelina Engman, Joanna Juti, Sigrid Salminen** och **Elin Lindström** säger alla att de gärna spelar med Åland United nästa säsong igen. Än så länge har de emellertid inte fått några erbjudanden.

– Jag har inte hört något från klubben än, säger Adelina Engman.

Engman, som fortfarande går i skolan, kommer att bo på Åland nästa år också och hon säger att hon antagligen vill fortsätta med United om hon får något erbjudande. Det samma gäller Sigrid

Salminen, men hon har inte heller hört något från klubben än.

– Men det är klart att jag skulle vilja vara kvar.

Skadedrabbade

Joanna Juti och Elin Lindström har under den här säsongen varit borta från spel på grund av långvariga skador.

– Nu har jag börjat träna igen och jag skulle vara intresserad av att fortsätta om Åland United erbjuder något kontrakt, säger Lindström.

Juti, som lider av en stressfraktur i foten, säger att hennes fotbollsframtid är väldigt osäker just nu.

– Om allt går bra och jag kan spela igen nästa säsong så hoppas jag att jag får möjligheten att spela i Åland United. Jag har trivts jättebra där.

Inga alternativ

Engman, Salminen, Juti och Lindström har just nu inga andra alternativ om ÅU inte vill förlänga med dem. Inga andra klubbar har varit i kontakt med dem.

MALIN LUNDBERG

FOTNOT. Nya Åland har också försökt att nå spelarna **Elin Nilén** och **Hannah Salmén**, dock utan framgång.

Ruotsalainen och Tjeder funderar

FOTBOLL. **Jannica Tjeder** och **Maiju Ruotsalainen** har båda erbjudits kontrakt av Åland United vad gäller nästa säsong. De har dock inte bestämt sig för huruvida de kommer att skriva under.

– Jag har trivts bra med Åland United och det har varit ett roligt år men jag har inte bestämt mig hur jag gör nästa säsong, säger Jannica Tjeder.

Tjeder berättar att hon ska åka hem en vecka och då ska hon fundera och bestämma sig för hur hon ska göra.

– Jag vet i alla fall att jag vill fortsätta med fotbollen.

Tjeder säger att hon kontaktats av en annan finländsk klubb, vilken säger hon dock inte.

– Men nu ska jag fundera en vecka så får vi se, säger hon.

Familj i riket

Maiju Ruotsalainen har inte heller bestämt sig om hon ska skriva på det kontrakt som ÅU erbjuder henne.

– Jag har trivts jättebra i Åland United och jag gillar alla spelare och alla människor runt om jättemycket, men jag har min familj i Finland, jag måste fundera på om jag vill ha bara fotboll i mitt liv, för det är bara fotboll för mig här, säger hon.

MALIN LUNDBERG

Tekniktävling i Eckeröhallen

FOTBOLL. Det finns ännu möjlighet att anmäla sig till tekniktävlingarna i Eckeröhallen som ordnas på söndag.

Det meddelar **Urban "Ubbe" Truedsson**, ungdomschef på Ålands fotbollsforbund.

Under de så kallade tekniktävlingarna får alla deltagare testa olika teknikmoment. Man behöver alltså inte vara något proffs redan när man kommer till tävlingen.

– Det är till exempel prickskjutning, längdskjutning, slalombanor och att försöka hålla bollar i luften länge, säger Truedsson.

Pojkar och flickor i åldrarna 9 till 15 år är välkomna. Anmäler sig gör man till sin egen förening eller direkt till ÅFF på telefonnummer 16 850. (ml)

Sjölunds AIK föll på stopptid

FOTBOLL. Annica Sjölunds AIK förlorade borta mot KIF Örebro DFF med 0–1 under måndagskvällen.

Hemmalagets **Maria Nordbrant** gjorde matchens enda mål på stopptid.

Sjölund, som spelade hela matchen, hade ett jätteläge i mitten av den första halvleken då hon nickade en boll i ribban. (mn)

Tomas Mörn ny ÅSSF-ordförande

SKYTTE. Ålands sport- och skytteförening har valt **Tomas Mörn** till ny styrelseordförande.

Han efterträder **Lennart Åkerblom** som avgår vid årsskiftet. Ny styrelsen är också **Fabian Wallin**. (ml)

Björk tog hem jubileumstävling

BOWLING. IFK Mariehamns **Markus Björk** vann MPF:s 20-års jubileumstävling i Idrottsgården i helgen.

Björk vann på 1083 poäng, 16 poäng före tvåan **Sebastian Mattsson** från Käglan. På tredje plats kom IFK:s **Kenneth Danielsson** med 1044 poäng. Totalt deltog 60 bowlare. (mn)

Tre ålänningar i Amsterdam marathon

MARATHON. **Magnus Lundberg, Barbro Fagerlund** och **Lars Bonnedahl** sprang i helgen Amsterdam marathon.

Lundberg genomförde loppet på tiden 3.56,46, Fagerlund på 4.43,21 och Bonnedahl på 4.43,21. (ml)

BRIDGE
Mariehamns Bridgeklubbs resultat måndagen den 19 oktober, nio deltagande par.

1) Rolf Karlsson/Kjell Hansson 85p 2) Tony Kotzev/Micael Olausson 83p 3) P-O Stenroos/Hasse Holmström

Fortsatt oklart kring Virta

FOTBOLL. Det är fortfarande oklart om Åland Uniteds assisterande tränare **Mikael Virta** fortsätter på sin post nästa säsong.

Han har tidigare berättat i Nya Åland att han är intresserad av en förlängning och att klubben har hört sig för om han är intresserad. Men något

kontrakt ska därefter inte ha skrivits under.

– Jag har fått instruktioner av styrelsen att inte uttala mig om det, säger Virta. (mn)

Åland United slog publikrekord

FOTBOLL. Åland United har slagit publikrekord i damligan med ett publiksnitt på 325 personer under hemmamatcherna den här säsongen.

Näst störst publik har nykomlingarna KPV haft med ett snitt på 290 personer. (ml)

Skytteförening tvingas ta lån för att betala skulder

SKYTTE. Ålands sportskytteförening måste ta lån på 30.000 euro för att betala bort skulder man har efter sommarens öspel.

–Vi har gjort för stora investeringar under för kort tid, säger avgående styrelseordföranden Lennart Åkerblom.

Inför sommarens öspel gjorde ÅSSF flera stora investeringar. Bland annat byggde man en ny pistolhall för att kunna ordna pistol- och gevärsskytte på två olika banor samtidigt, dels byggdes en ny väg till anläggningen i Lemland Bredmo.

–Vägen kostade 7.000 euro att bygga, och den hade landskapet lovat att de skulle bygga så det var en utgift vi inte räknat med, säger Åkerblom.

Åkerblom säger att ÅSSF under ett möte med **Runar Karlsson** (C) och **Britt Lundberg** (C) blev lovade att landskapet skulle stå för vägbygget.

–Men vi skrev inga papper på det, vi ålänningar är väl för godtrogna.

Flera incidenter

Åkerblom säger att flera andra små incidenter också ligger bakom att skulderna hoppat sig. Bland annat nämner han att föreningen fått mindre i verksamhetsbidrag än vad man ansökt om.

Den nya pistolhallen har förstås också varit en stor kostnad för föreningen, och innan man kan ansöka om 25 procent i bidrag från landskapet måste man betala hallen.

Ordförande. ÅSSF:s ordförande Lennart Åkerblom berättar att föreningen tvingas ta lån på 30.000 euro för att betala av skulder som man har efter sommarens öspel. Arkivfoto: MALIN TILLSTRÖM

–Så nu tar vi lån för att kunna betala bort våra skulder.

Omförhandla hyror

ÅSSF hoppas på att få till

stånd ett nytt möte med landskapsregeringen.

–Vi ska försöka möta dem och diskutera igenom det här och se om vi kan få hjälp på något sätt.

För att finansiera lånet har föreningen redan höjt medlemsavgiften.

–Sedan har vi hyror och sådant som vi ska försöka omförhandla. Både polisen och

sjöbevakningen skjuttränar ju här, kanske vi måste börja ta bättre betalt.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Pappas fortsätter inte i IFK

FOTBOLL. Högerbacken Alexandros Pappas fortsätter inte i IFK Mariehamn nästa säsong.

–Tyvärr har vi inte de ekonomiska förutsättningarna att erbjuda Pappas en förlängning av avtalet, säger IFK Mariehamns klubbdirektör Peter Mattsson.

Alexandros Pappas förlänger inte med IFK Mariehamn när hans kontrakt löper ut nu i höst. Den 31-åriga högerbacken kom till klubben i april och tog genast en ordinarie plats i försvaret och spelade 23 ligamatcher för IFK under säsongen.

–Pappas har varit viktig för IFK och är en starkt bidragande orsak till att IFK släppt in så få mål i år. Han hade den rutin som vi behövde för vårt unga lag och stod också för fyra målgivande passningar vilket är rätt bra för en ytterback. Tyvärr har vi inte de ekonomiska förutsättningarna att erbjuda Pappas en förlängning av avtalet, säger IFK:s klubbdirektör Peter Mattsson på klubbens hemsida.

Innan Pappas kom till IFK spelade han i den franska di-

Förlänger inte. Det blir ingen fortsättning i IFK Mariehamn för Alexandros Pappas. Enligt IFK:s klubbdirektör Peter Mattsson klarar inte klubben ekonomiskt att förlänga med högerbacken. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

vision II-klubben Amiens men han har även spelat för bland andra Örgryte i Sverige och Kalamata i den grekiska ligan. Pappas har inte gått att nå

för en kommentar om vad han ska göra nästa säsong.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

IFK Mariehamns säsong summeras på Åland 24

FOTBOLL/TV. IFK Mariehamns tränare Pekka Lyyski, IFK:s lagkapten Mika Niskala och Åland 24:s fotbollsexpert Daniel Norrmén gästar i kväll Sportmagasinet på Åland 24 för att summera den gångna säsongen.

I lördags spelade IFK Mariehamn sin sista match för säsongen men redan för ett par

veckor sedan stod det klart att IFK slutar på plats fyra i årets Tipsliga. IFK bästa placeringen i ligasammanhang.

Åland 24:s sportredaktion har bjudit in Pekka Lyyski, Mika Niskala och Daniel Norrmén för att diskutera säsongen som har gått.

Kvällen första sändning börjar klockan 18.30. Du kan också se sändningen på www.24.ax.

En kvar i Hakas styrelse

FOTBOLL. Alla i ligan Hakas styrelse lämnar bolaget med undantag för Seppo "Sedu" Koskinen. Det innebär att han tar personligt ansvar för klubbens skulder.

Bolaget FC Haka Oy bildades våren 2008 för att rädda Valkeakoski-klubben från kon-

kurs. Koskinen, som tidigare gjort succé i restaurangvärlden, blev största ägare. Trots att han pumpat in mycket pengar i klubben har det blivit rejäla förluster. Förra året gav ett minus på ungefär 400.000 euro och i år väntas det blir över en miljon euro. (FNB)

Djurgården föll mot BK Häcken

FOTBOLL. Djurgårdens IF, utan långtidsskadade Daniel "Daja" Sjölund, förlorade med 1-2 mot BK Häcken i måndags. Djurgården ledde med 1-0 i halvtid efter mål av Hrvoje Milic, men i andra halvlek såg

Vinicius Lopes Souto och John Chibuikwe till att Häcken fick trepoängaren med sig hem.

DIF ligger därmed kvar sist i tabellen, två poäng efter Hammarby och tre poäng efter Örgryte. (ml)

Sportens kom ihåg

A'lenskur islandshästförning: Höstmöte den 22 oktober 19.00 på Ålands hotell-och restaurangskola. Stadgeenliga handlingar. Alla upp! Välkomna!

Folktrace: Talka på folktracebanan lördag 10.30.

Girls Hockey Day: Lördag 24 oktober 12.30 är det dags igen för Girls hockeyday. Girls Hockeyday är en gratis prova på tillfälle för alla tjejer och vi bjuder på korv med bröd och saft. Ta med det du har i utrustningsväg. Vid frågor kontakta ledare Marika Kevin på tel.13312.

Midgårds Islandshästklubb: Öppet hus med uppvisningar och tävlingar söndag 25 oktober 13-17 i ridhuset i Tranvik. Anmäl till tävlingarna maskerad-hoppning, 3-gång samt tölletävling senast fredag 23 oktober till Tove tel 04570947490, midgard@aland.net.

Motionserien i ishockey: Nu är det dags igen att anmäla lag till motionsserien i ishockey. Sista anmälningsdag 28 oktober. För mera information ring Henning Karlsson tel. 0457-3421636.

Ridklubben Sleipner: Höstmöte onsdagen 28 oktober 18.00 i stallcafé.

Ridsport: Hopptävlingar på Stall Aftonsol fredag 23 oktober 18.00. Klasser 60/70, 80, 90 och 100, alla med bedömning A:1d = grundomg. med omhopp, efter ny signal. Info och anmälan tel. 33629 el. aftonsol@aland.net.

ÅID-cykel: MTB-Träning, lördag 14.30. Start från Mariebads parkering.

ÅID/friidrott: Åland Marathon, tillika DM maratonlöping, söndag 25 oktober, med start 08.30. Start och mål, Wiklöf Holding Arena, Mariehamn. Även halvmaraton arrangeras samtidigt (ej DM), 08.45. Förhandsanmälan till ÅID:s kansli, tel. 19170, 23190 senast torsdag 22 oktober. Utgivning av nummerlappar, lördag 24 oktober 13.30-20.00 på WHA och söndag 25 oktober 07.15-08.00 på WHA..

ÅIBF: Ordinarie höstmöte måndag 26 oktober kl 18.00. Stadgeenliga förhandlingar. Alla hjärtligt välkomna.

ÅIGA: Ordinarie höstmöte på Park Alandia torsdag 22 oktober 20.00. Stadgeenliga förhandlingar.

Ålands ryttares framtid: Kom med på Ålands ryttares höstmöte och diskutera föreningens framtid. Plats: Park den 23 oktober 18.00 med efterföljande middag. Anmäl till patricia.linden@hotmail.com.

ÅSSF-skytte: Luftgevär CUP I, Bredmo tisdag 20 oktober kl 18.15.

ÅSSF bänkskytte: Lördag 24 oktober kl 14.00 skjuts det om Fiskarns vandringspris 300mUL 3*10 skott.Välkomna!

ÅSSF-skytte: Stödskytte cup 2, tisdag 20 oktober 13.00 i Bredmo skyttehall, samtidigt som Gubbdagis. Stödskytte-cupen är öppen för alla oberoende av kön eller ålder och alla tävlar i samma klass. Cupen omfattar 10 deltävlingar varav den som har de 3 bästa resultaten blir åländsk mästare i februari nästa år. Se närmare på föreningens hemsida.

Öspelen 2009: Du som var funktionär, gå in på www.natwestislandgames2009.ax. Dags för återträff!

Mise svarar Doris Jansson

■ **Redaktionen** har fått följande svar från Mise på Doris Janssons insändare i måndagens tidning angående värdebevisen:

Skrubenten verkar ha missuppfattat en av de grundläggande principerna inom Mise, nämligen att inget brännbart restavfall tas emot kostnadsfritt. Varken med eller utan värdebevis.

I enlighet med principen om att förorenaren betalar skall varje hushåll betala för det brännbara avfall som hushållet producerar.

Jag vill dock lyfta fram att sorterat återvinningsmaterial tas emot utan extra kostnad. Det brännbara restavfallet måste hushållen betala för.

I första hand görs detta då avfallet hämtas från fastigheten eller i andra hand då det lämnas vid en bemanad återvinningscentral. Då avfallet lämnas ska dock värdebeviset visas upp så att kostnaden kan faktureras till respektive hushåll.

Fredrik Karlsson, Verksamhetsledare, Kommunalförbundet för Ålands Miljöservice

Gå i strid för Jesus

■ **Angående** den rådande kärleksheten ute i världen: skulle Jesus Kristus strida för människor som redan har allt i livet och via list och manipulation försöker skaffa sig de resterande rättigheterna?

Nej. Profeten i Bibeln dömr Kristus går ut i strid i de yttersta tiderna, det vill säga i Harmageddon avser ett krig där Jesus själv går i gapet för de fattiga och ömkliga som ingenting har och som inte säger sig veta något heller. För alla dessa miljarder människor har Jesus själv lovat gå i strid för, på Herrens stora dag, som är nu (faktiskt) mot Satans regering och riksdag

som lagstiftar i hädelse mot Kristus och de fattiga.

Det är inte svårt att gå med Jesus Kristus i denna strid på gott och ont. Du behöver inte vara utbildad eller rik som många tror, men du behöver ett hjärta som är villigt till ödmjukelse och omvändelse. Att gå ner på knä i livet och be Gud om förlåtelse ifall du hädat eller varit olydig mot Honom.

Något som bara du själv kan känna: ett, nu får det vara nog. Jag vill göra upp om det hela och vara säkert på att jag vill tillhöra Honom, som skapat himmel och jord. Sebaot.

Roland Lindqvist

Olovlig wlan-användning kan bli avkriminaliserat

RIKSNYTT

HELSINGFORS. Justitieministeriet i Finland överväger att helt eller delvis avkriminalisera olovlig användning av trådlösa wlan-nätverk.

Den nuvarande kriminaliseringen har nämligen lett till en rad problem. Enda hovrättsdomen hittills stödde sig på en lag från 1990, då det knappt fanns trådlösa anslutningar.

Enklast och klarast vore en fullständig avkriminalisering eftersom basstationens ägare lätt kan skydda nätverket med ett kodord. På så sätt kan nätverket användas bara av ägaren själv och de som känner till kodordet.

Lag från 1990

Hittills har bara en dom för olovlig användning av trådlöst nätverk fastställts i en hovrätt. Den stödde sig på en paragraf från år 1990, då internet var okänt för vanliga konsumenter. Då fanns heller inga wlan-förbindelser.

Den olovliga användningen av trådlösa nätverk kan åsamka ägaren skada genom att den tillgängliga bandbredden minskar. Ägarens förbindelse kan bli trögare om någon annan använder nätverket för att till exempel ladda ned filmer. Om den som

Kanske inget brott åka snålskjuts. Olovlig användning av trådlösa nätverk kan göra att den riktiga ägarens förbindelse blir trög. Om den som åker snålskjuts på den trådlösa internetförbindelsen bara surfar på nätet eller läser e-post har det inte så stor betydelse för ägaren, men värre blir det om snyltgästen använder förbindelsen för datainfrång eller nedladdning av barnporr. Då kan nämligen ägaren bli misstänkt för brotten.

Foto: SATU NUMMINEN

åker snålskjuts på den trådlösa internetförbindelsen bara surfar på nätet eller läser e-post har det inte så stor betydelse för ägaren.

Värre blir det om snyltgästen använder förbindelsen för datainfrång eller nedladdning av barnporr. Då kan nämligen ägaren bli misstänkt för brotten. I sådana fall kan dock nätverkets logguppgifter rentvå ägaren.

Enligt en rapport vid Justitie-

ministeriet är kriminaliseringen av olovlig wlan-användning problematisk på grund av att det finns öppna trådlösa nätverk och användaren känner inte nödvändigtvis till om nätverket är fritt att använda eller inte. Datorn kan också automatiskt ta kontakt med närmaste öppna wlan.

Ett alternativ till en fullständig avkriminalisering är att man ger en klarare definition av vad som är olovlig användning. Man

kan också tänka sig att göra handlingen straffbar bara ifall användningen är till betydande skada för ägaren.

Ministeriet anser det dock mest praktiskt att komplettera strafflagen med ett moment om att användningen av oskyddad wlan inte ska betraktas som olovlig användning. Rapporten har skickats ut på remiss, men ministeriet har ännu inte avgjort om en lagändring är nödvändig. (FNB)

Snart skräckbilder på ciggpaket i Norden

STOCKHOLM. Nu följer Norden snart Storbritanniens, Belgiens och Kanadas exempel och inför varningsbilder, istället för texter, på cigarettpaketet.

–Vi tittar på det och räknar med att bli klara nästa år, säger **Margaretha Haglund**, tobakspolitisk expert vid Folkhälsoinstitutet i Sverige.

Norge har beslutat införa skräckbilder på cigarettpaketet vid årsskiftet. Socialminister **Maria Larsson** har ställt sig positiv till saken.

Gemensamma bilder

EU har tagit fram ett 40-tal bilder, men de är inte alla förenliga med tryckfrihetsförordningarna i de nordiska länderna.

I Norge har det förts en diskussion om hur skräckinjagande bilderna ska vara. Tobaksindustrin har varit starkt kritisk till bilderna.

Under disk i Finland

Även Finland har fattat beslut om bilder. Här diskuteras det också att sälja tobak under disk, det vill säga att varorna inte ligger framme på hyllorna.

I oktober började Storbritannien införa varningsbilder på cigarettpaketet.

Forskning och erfarenhet tyder på att bilder är mer effektiva än varningstexter för att få rökare att fimpa. Femton bilder som har tagits fram visar bland annat en hjärtooperation och en tobaksskadad lunga.

Snart lungbilder. I dagsläget måste 30 procent av framsidan på varje cigarettpaket som säljs i EU täckas av en text som lyder till exempel "Rökning dödar". Snart kan texten ersättas av bilder på till exempel ruttnande tänder eller en cancerdrabbad lunga.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Sedan den 30 september 2003 måste det finnas stora varningstexter på cigarettpaketet.

30 procent av framsidan på varje cigarettpaket som säljs i EU måste täckas av en text som lyder "Rökning dödar/Rökning kan döda" eller "Rökning skadar allvarligt dig själv och personer i din omgivning". Det senare alternativet kom man överens om efter att Europaparlamentet insisterat på detta, eftersom det ville uppmärksamma farorna med passiv rökning.

40 procent av baksidan av varje cigarettpaket måste

täckas av ytterligare en obligatorisk varningstext, som medlemsstaterna kan välja ut bland 14 godkända texter vilka tas upp i en förteckning i direktivet, exempelvis: "Rökning under graviditeten skadar ditt barn", "Rökning är mycket beroendeframkallande, börja inte röka" och "Rökning kan leda till en långsam och smärtsam död".

I medlemsstater med två eller tre officiella språk skall den huvudsakliga och den kompletterande varningstexten täcka en större yta på paketet. (FNB/EU-parlamentets hemsida)

Ökad optimism om ekonomin i Sverige

STOCKHOLM. Svenskarna blir allt mer positiva i fråga om landets ekonomiska utveckling. Och samtidigt ökar optimismen om den egna, privata ekonomin.

Enligt Svenskt Kvalitetsindex (SKI) var svenskarna betydligt mer optimistiska om ekonomin under tredje kvartalet än de var under andra kvartalet i år. SKI undersöker regelbundet hur svenskar skattar sin egen och den allmänna ekonomin under det kommande året.

Resultatet av den senaste undersökningen tyder på att många nu tror att den ekonomiska krisen stabiliserats och att en vändning är på gång.

–Vi är tillbaka på nivåer före finanskris och lågkonjunktur, säger **Johan Parmler**, SKI.

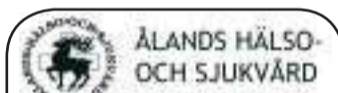
Och tilltron till den allmänna ekonomin är lika stark som för den egna i mätningen.

–Det är kul att man nu tror lika mycket på grannens ekonomi som på sin egen. Det är mycket ovanligt. Bedömningen av den privata ekonomin brukar normalt ligga mycket högre än bedömningen av den allmänna utvecklingen, säger Parmler.

Män är betydligt mer positiva i sina bedömningar av den ekonomiska utvecklingen. Det gäller såväl den allmänna som den privata ekonomin. Noterbart är dock att kvinnorna i dag är betydligt mer positiva om framtiden än de var under andra kvartalet.

Studien bygger på närmare 25.000 intervjuer genomförda av EDB Business Partners. (FNB)

► LEDIGA PLATSER

Ledig tjänst:

Sjukskötare

Läs mer:
www.ahs.ax eller
www.ams.ax

Ring och tipsa
0457-313 4444

► MÖTEN

EXTRA ÅRSMÖTE

Delägare i
Grändalsvägen i Geta
28/10 -09 kl. 20.00
på Furulund

- Beslut om kostnadsfördelning finns till påseende hos Sven-Erik.
- Inkassering av vägunderhåll.
- Info om vidare upprustning.
- Övriga frågor

Styrelsen

► MÖTEN

SUNDS KOMMUN

Kommunfullmäktige
i Sund

kallas till ett
extra möte

på brandstationen i
**Sund tisd 27.10.2009,
kl. 19.30.** Vid mötet
behandlas ärenden enligt
föredragningslista.

Jens Andersén,
fmg ordf.

► ÖVRIGT

Den 16 oktober 2009
utgavs i Ålands författningssamling:

Landskapsförordning om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om **transport av farliga ämnen** (ÅFS 2009:39)

Landskapslag om ändring av **vägtrafiklagen** för landskapet Åland (ÅFS 2009/40)

Landskapslag om ändring av 4 § LL om **parkeringsbot** (ÅFS 2009/41)

Landskapsregeringen

TV-programmet

onsdag 21 oktober

- 6.15 **Fråga dok-torn (R)**
- 7.00 **Rapport** [30518]
- 7.07 **Regionalt** [207493841]
- 7.28 **Gomorrön Sverige** [318121266]
- 10.30–13.00 **UR** [2824353]
- 13.00 **Rapport** [70179]
- 13.05 **Ett fall för Louise (R)** [766315]
- 13.35 **Robins (R)** [127402]
- 14.05 **Playa del Sol (R)** [148995]
- 14.35 **Niklas mat (R)** [594150]
- 15.05 **Lysande utsikter** [8446150]
FILM Brittiskt drama från 1946. I rollerna: John Mills, Bernard Miles.
- 17.00 **Rapport** [57605]
- 17.05 **Gomorrön Sverige** [681024]
- 18.00 **Hannah Montana (R)** [61247]
Amerikansk ungdomsserie från 2006.
- 18.25 **Älskade, hatade förort (R)** [74353] Svensk dokumentärserie. Det kommer några journalister till Lövårdet för att skriva om Lugna gatan.
- 18.55 **Sportnytt** [6226150]
- 19.00 **Rapport med A-ekonomi** [85266]
- 19.10 **Regionala nyheter** [6134150]
- 19.15 **Go'kväll** [222150]
Magasin. Intervju med journalisten Anders Sundin.
- 20.00 **Kulturmyheterna** [11605]
Även senare i dag.
- 20.15 **Regionala nyheter** [5098334]
- 20.30 **Rapport med A-ekonomi** [841]
- 21.00 **Uppdrag granskning** [19268]
Dansk dramaserie från 2009.
- 22.00 **True blood** [21529]
- 23.55 **Kulturmyheterna (R)** [3593773]
- 0.10 **Livet i Fagervik (R)** [6593321]
- 0.55 **Den stora resan (R)** [1522613]
- 1.55 **Kriminaljouren (R)** [8886268]
- 2.40 **Dina frågor – om pengar (R)** [9494377]
- 3.10 **Kobra (R)** [4962613]
- 3.40 **Andra Avenyn (R)** [2199919]
- 4.25 **Debatt (R)** [6951342]
- 4.55–5.55 **Den stora resan (R)** [8875984]

- 10.00 **24 direkt** [72395599]
- 16.35 **Det förflutna hälsar på 1809 (R)** [3088686] Även 24/10.
- 17.05 **Agenda (R)** [2595082]
- 17.50 **Debatt (R)** [40808]
- 18.20 **Nyhetstecken** [4953860]
- 18.30 **Oddsasat** [29773]
- 18.45 **Uutiset** [435537]
- 19.00 **Gör mig långlivad** [63315]
Brittisk faktaserie. BBC:s programledare Michael Mosley fortsätter att söka forskarnas hjälp att uppnå de eviga önskemålen.
- 19.50 **Jojkjanta (R)** [5347792]
Norskt reportage från 2007. Elvaåriga Hanna Siri Kristoffersen i Tana i Finnmark älskar att jojka. Både för hästarna i stallet och för turister som hon uppträder för på hotellet.
- 19.55 **Rapport** [5346063]
- 20.00 **Vem vet mest?** [2976]
Frågesport. Programledare: Rickard Olsson. Även 25/10 och SVT24 22/10.
- 20.30 **Snabbare än snabbmat** [1247]
Brittisk matlagningsserie från 2007. Den brittiske stjärnkocken Simon Rimmer lagar turkisk mat i Cambridgeshire. Även 25/10 och 27/10.
- 21.00 **Hotellet** [44228]
Kanadensisk dramakomediserie från 2006. Lucys bror försöker övertala henne att sälja honom hotellet.
- 21.45 **Timmarna** [7829957]
Kortfilm. Visaren och timmarna möts hela tiden, och då kan det hända mycket.
- 21.55 **Anslagstavlan** [5225773]
- 22.00 **Aktuellt** [2112]
- 22.30 **Babel** [4711]
Svenskt litteraturmagasin. Programledare: Daniel Sjölin.
- 23.00 **Sportnytt** [64808]
- 23.15 **Regionala nyheter** [6487911]
- 23.25 **Rapport** [7437112]
- 23.30 **Hemlös** [9421]
Samhällsprogram. Anhöriga. Pernilla berättar hur hon upplevde sin mammas hemlöshet. Även 23/10.
- 0.00 **I det vita rummet (R)** [77803]
- 1.00 **Vetenskapsmagasinet (R)** [8493025] 1.30–2.00 **Skräckministeriet (R)** [8390984]

- 7.30 **Montel Williams show** [1362686]
- 8.25 **Spin city (R)** [6023334]
- 8.55 **Alla älskar Raymond** [9789228]
- 9.25–9.50 **How I met your mother** [5402792]
- 10.40 **Rachael Ray** [5436402]
- 11.30 **Våra bästa år** [3081624]
- 12.25 **Project runway (R)** [6914995]
- 13.20 **How I met your mother (R)** [6122353]
- 13.45 **Alla älskar Raymond (R)** [897570]
- 14.15 **Oprah Winfrey show** [192686]
- 15.10 **Extreme home makeover** [6787266]
- 16.05 **The Tyra Banks show** [7453421]
- 17.00 **Project runway** [374518]
- 18.00 **Hell's kitchen** [378334]
Amerikansk realityserie från 2007. I-Gordons nästa utmaning gäller det att imponera på 100 hungriga high school-elever.
- 19.00 **Navy CIS** [464570]
Amerikansk kriminalserie från 2003.
- 20.00 **2 1/2 män** [319421]
Amerikansk komediserie från 2003.
- 20.30 **2 1/2 män** [318792]
Charlies finansrådgivare säger åt honom att hans inkomster inte är lika höga som hans utgifter och att han måste utarbeta en budget.
- 21.00 **Stockholm-Arlanda** [607222]
Svensk realityserie från hösten 2009.
- 22.00 **Efterlyst** [207286]
Svensk programserie från 2009. Programledare: Hasse Aro.
- 23.00 **Southland**
Amerikansk dramaserie från 2009. Sherman avslöjar detaljer ur sitt förflutna. Brown ifrågasätter sitt partnerskap med Dewey. [502678]
- 0.00 **Navy CIS (R)** [541648]
- 1.00 **2 1/2 män (R)** [9790735]
- 1.25 **2 1/2 män (R)** [9914261]
- 1.55 **Spin city** [6035532]
- 2.20 **The unit** [6759938]
- 3.10 **Southland** [4482396]
- 4.00–6.00 **Luther** [3696218]

- 6.15 **Säsongsavslutning: Hitta hem (R)** [28232421]
- 6.50 **Nyhetsmorgon** [46084402]
- 11.00 **Nyhetskanalen** [793889]
- 11.05 **Efter tio** [7454082]
- 12.00 **Nyhetskanalen** [424112]
- 12.05 **Efter tio, forts** [6158605]
- 12.55 **Hem till gården** [213228]
- 13.20 **Hem till gården** [2614911]
- 13.55 **Nyhetskanalen** [2822646]
- 14.00 **Trav** [359315]
- 14.25 **Förlossningskliniken** [6819570]
- 15.30 **Nyhetskanalen** [710402]
- 15.35 **Små i stora världen** [2545889]
- 16.05 **Ghost whisperer (R)** [7451063]
- 17.00 **That '70s show (R)** [649889]
- 17.25 **That '70s show (R)** [307082]
- 18.00 **Förkväll** [8988995]
Svenskt magasin från 2009. Programledare: Elisabet Höglund, Yvonne Ryding, Carin da Silva.
- 19.15 **Lotto, Joker och drömvinsten** [7840686]
- 19.20 **Keno** [364957]
- 19.30 **Lokala nyheter** [747860]
- 19.35 **Lokalt väder** [7863537]
- 19.40 **Ekonominyheterna** [9418686]
- 19.50 **Vädret** [9407570]
- 20.00 **Nyheter** [317063]
- 20.30 **Postkodmiljonären** [316334]
- 21.00 **Bonde söker fru** [407204]
Svensk realityserie från 2009. Programledare: Linda Isacson. Även 25/10.
- 22.00 **Oskyldigt dömd** [991828]
Svenskt kriminaldrama från 2009.
- 23.00 **Nyheter** [810315]
- 23.25 **Sporten** [5056334]
- 23.35 **Vädret** [4149518]
- 23.38 **Lokalt väder** [304149518]
- 23.40 **Kvällsöppet med Ekdal** [823179]
- 0.35 **Jordan, rättsläkare (R)** [2808311]
- 1.30 **The District (R)** [2039754]
- 2.25 **Arkiv X (R)** [2505613]
- 3.10 **The Practice (R)** [8054464]
- 3.55 **Populär** [8058280]
- 4.40 **Robin Hood (R)** [8569735]
- 5.25–6.15 **Soul food** [3205396]

- 6.00–10.00 **Godmorgon med A-laget**
- 13.50 **Mat med Tina**
Till förrätt blir det hällgräddat knäckebröd med sill, gräddfil och lök. Huvudrätten är saltimbocca på fläskkarré och kycklingfilé med speltvete, sparris och soltorkade tomater.
- 14.30 **Wiz Quiz**
Dreams. En fartfylld och skämtsamt frågesport på engelska för barn.
- 14.43–14.57 **L'anaconda francis**
Del 3 av 8. Språkserie på franska: Les sneakers.
- 16.55 **Mättet är rågat**
Del 1 av 12. Skit som säljer.
- 17.25 **Sportmagasinet**
- 17.55 **TV-nytt**
- 18.00 **BUU-klubben: Bärtill**
Fnuurra på träden.
- 18.30 **Park**
Konst.
- 19.00 **Oz och James på nya vinäventyr**
Härligt bubbel! I världsberömda Napa Valley är det dags för gott skumvin och en vinmakare som är övertygad om att hon har fötts för att göra goda bubblande drycker.
- 19.30 **TV-nytt**
- 19.55 **Sportnytt**
- 20.00 **Strömsö**
Textad. Elin och trädgårdsexperten Catharina Borg-Wilén gör en höstsädd på en lasagnebädd.
- 20.40 **Pixel**
Veckans kultur i debattglada munnar.
- 21.00 **Spotlight: Ska statens marker bli AB?**
Idag är det Forststyrelsen som har hand om statens skogar, mark och vatten.
- 21.30 **Oskyldigt dömd**
Del 4 av 12. Nowak & Nowak. Paret Nowaks juvelbutik i Gamla stan blir rånad.
- 22.14 **5 minuter**
Bakom kulisserna på Space Trainees.
- 22.20 **TV-nytt**
- 22.30 **RåDok 2009**
En dokumentär om bandet Gung Ho.
- 23.00 **Sportmagasinet**
- 23.30–23.44 **Oddsasat**

ÅLANDSKANALEN

KI 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

Nyheter och Sport.

ÅLANDSKANALEN
KI 19.00–19.20.

Porträtt: Gunnar Westerholm. Mannen som har kontakter och erfarenheter av Sverige – som få andra ålänningar. Vem är han? Vad vill han?

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz
6.45–9.00 Gomorrön. 6.45 Beträktelse. 6.55 Ålandsnytt. 7.00 Aktuellt. 7.30 Ålandsnytt. 8.00 Aktuellt. 8.30 Ålandsnytt. 9.00–11.30 Förmiddax. 9.00 Dagens väder. 9.15 Låshörnan: Vägen från Stormskäret. 9.30 Ålandsnytt. 9.40 Latinomusik. 10.30 Ålandsnytt. 10.33 Gröna fingrar. 11.30–13.00 Lunchdax. 11.30 Ålandsnytt. 11.45 Sportnytt. 12.00 Aktuellt. 12.10 Musik. 12.15 Kulturen. 12.30 Gomorrön. 12.55 Ålandsnytt. 13.00–16.00 Vardax. 13.00 Lyssnarnas önskemusik per mess och mail. 13.55 Ålandsnytt. 14.00 Rätt skall vara rätt. 14.55 Ålandsnytt. 15.00 Firardax. 15.55 Ålandsnytt. 16.00–18.00 Åland i dag. 16.00 Aktuellt. 16.15 Arena. 16.55 Ålandsnytt. 17.05 Sportnytt. 17.10 Åland i dag fortsätter. 17.55 Ålandsnytt. 18.00–21.10 Kvällsdax. 18.00 Aktuellt. 18.05 Kulturen. 18.20 Gomorrön. 18.55 Ålandsnytt. 19.05 Sportnytt. 19.10 Åland i dag. 19.55 Ålandsnytt. 20.00 Åland i dag. 20.45 Låshörnan: Vägen från Stormskäret. 21.00–21.10 Beträktelse.

Cancern tog hans livskamrat

Journalisten **Anders Sundin** förlorade sin stora kärlek **Karin Dahlblom**, som dog endast 38 år gammal. I "Go'kväll" berättar han om den självbiografiska boken "Kärlek i cancerns tid". Allting förändrades på bara sju månader. Cancern, som först upptäcktes i Karins bukspottskörtel, spred sig och plötsligt stod Anders ensam med sin sexårige son. **SVT1 19.15**

Se det med egna ögon

www.24.ax

- 5.55 **En sann historia: Våg-mästaren** [9400150]
- 6.25 **Ettans morgon-tv** [73498063]
- 9.30 **Coronation Street** [3874266] Det försvunna färet. Liz och Steve höjer stämningen på puben. Vem får längsta kyssen under mistelgrenen?
- 10.15 **Arto Nyberg** [4763599]
- 11.00 **Tv-nyheter** [57247]
- 11.05 **YLE News** [7284745]
- 11.10 **Läkarcentralen på Clarence Street** [8252976]
Lögnens spår. Liams ansvarslöse son ställer till med ett tumult som man pratar om länge. Keelin kommer tillbaka till staden som lycklig fru.
- 12.00 **Ettans morgon-tv: Dagens rubriker** [61228]
- 13.00 **Tv-nyheter** [65247]
- 13.05 **En fascinerande värld: På resa genom USA** [5248063]
- 14.05 **Din morsa var en apa** [3684179]
- 14.30 **Javisst, herr premiärminister (R)** [2402] Kanaltun-neln.
- 15.00 **Tv-nyheter** [31605]
- 15.05 **Herrskap och tjänste-**

- folk** [1296518]
- 16.00 **Peruna-Jussi** [93421]
- 16.15 **Den vida naturen: I urtids-skogens gömmor** [3902599]
- 17.00 **Tv-nyheter** [45860]
- 17.08 **Läkarcentralen på Clarence Street** [300386452]
- 18.00 **Tv-nyheter och väder** [3353]
- 18.30 **Prima** [8044]
- 19.00 **Historia: Bonnie och Clyde** [10711]
- 19.55 **Än flödar vinet** [700678]
- 20.25 **Viking Lotto** [4474605]
- 20.30 **Tv-nyheter och väder** [13088]
- 20.55 **Sporttrutan, V5-travet** [3980204]
- 21.05 **A-studion** [9511537]
- 21.40 **A-plus** [197605]
- 22.00 **Fjällinjen: Spionage-centrum** [34353]
- 22.55 **Tv-nyheter** [1502605]
- 23.00 **Strada** [1119]
- 23.30 **Biblioteksfolket** [93808]
- 23.55 **Nyhetsfönster** [98404605]
- 4.00–5.55 **Nyhetsfönster** [9616716]

- 6.00 **Tellus-frågesport** [2138421]
- 6.50 **Lilla tvåan** [40955150]
- 8.53 **På gräsrotsnivå** [306150452]
- 9.00 **Oddsasat** [70624]
- 9.15 **Regionala nyheter** [3415632]
- 10.35 **McLeods döttrar** [2227082]
- 11.20 **Matdoft i trädgården** [5505228]
- 11.50 **På riskgränsen: Gigan-tiska byggen** [8934599]
- 12.40 **Nyhetsåret** [956605]
- 12.50 **...och Helena spelar** [4049315]
FILM Finskt drama från 1952. I rollerna: Irma Seikkula, Jussi Jurkka.
- 14.20 **Aktuella Tvåan** [9991228]
- 14.55 **Oförglömlig: Den unga rytmen (R)** [8399044]
- 15.10 **Mötesplats: Tillfälliga hjältar: Tsunami** [6247773]
- 15.40 **Grön glädje** [7136889]
- 16.05 **Svängiga djur** [8374889]
- 16.10 **Lilla huset på prärien** [4831228]
- 17.00 **Nicke Nyfiken** [73518]
- 17.23–17.58 **Lilla tvåan** [300564334]
- 18.05 **Hännaren med res-**

- väska (R)** [8375082]
- 18.50 **Tv-nyheter** [4530179]
- 19.00 **Regionala nyheter** [57995]
- 19.10 **Sporttrutan** [8240044]
- 19.15 **Tvåans höstväder** [8247957]
- 19.20 **Finland express** [6647353]
Hela Finlands television.
- 20.00 **Hemlig miljonär** [12605]
- 20.50 **Hemmakockars recept** [4152605]
- 21.00 **Där björkarna susa** [63353]
- 21.50 **Tv-nyheter, väder och sport** [4834773]
- 22.05 **Den hårda lagen: Specialenheten** [3780247]
- 22.45 **Dokumentärprojekt: Full av energi** [983599]
- 23.55 **Dolt ord** [9749173]
- 1.00 **Tellus-frågesport** [6362174]
- 2.00 **Frågespel** [8051822]
- 3.00 **Dolt ord** [8062938]
- 4.00 **Sudoku** [8048358]
- 5.00–6.00 **Frågespel** [8042174]

- 5.30 **Väder** [9641632]
- 6.05 **Studio55** [5231605]
- 6.25 **God morgon Finland** [45922773]
- 9.10 **Studio55** [9400131]
- 9.35 **Vad ska vi äta i dag?** [8631334]
- 9.40 **Känslor och dofter** [1049624]
- 10.25 **Eurojakten** [9095353]
- 10.35 **Emmerdale** [1642266]
Om livet i byn Emmerdale.
- 11.05 **Emmerdale** [9228841]
Om livet i byn Emmerdale.
- 11.35 **Köpkanalen** [9335841]
- 12.35 **Astro-tv** [8826605]
- 13.10 **De vackra och de djärva** [4948841]
- 13.35 **Vad ska vi äta i dag?** [7405605]
- 13.40 **Godmorgon Finlands bästa bitar** [910179]
- 14.05 **Njessnytt** [9833150]
- 14.10 **Klassfest** [532131]
- 14.40 **Läkarna** [3523228]
Specialist behövs.
- 15.30 **Biisikärpänen** [433995]
- 16.25 **Eurojakten** [373624]
- 16.50 **Nyheter** [2006063]
- 16.55 **De vackra och de djärva** [2627119]
- 17.20 **Vad ska vi äta i dag?** [2096686]

- 17.25 **Emmerdale** [797570]
Om livet i byn Emmerdale.
- 17.55 **Dagens jobb!** [1649537]
- 18.00 **Emmerdale** [931792]
Om livet i byn Emmerdale.
- 18.30 **R.u.m** [949711]
- 19.00 **Sjuans nyheter** [486247]
- 19.20 **Dagens väder** [649150]
- 19.30 **Dolda liv** [693995]
- 20.00 **45 minuter** [767179]
- 21.00 **CSI** [348334]
Amerikansk polisserie.
- 21.55 **Viking Lotto och Joker** [6855624]
- 22.00 **Tians nyheter** [834860]
- 22.15 **Dagens väder** [5219334]
- 22.20 **Resultatrutan** [5497841]
- 22.30 **Rekkakust jällä** [397334]
- 23.30 **Myytimurtajat** [8284402]
- 0.35 **Tredje stenen från solen** [6298919]
- 1.05 **Eurojakten** [7358464]
- 2.05–5.30 **MTV3 Chat** [78086919]

” Den besiktningsman som kollade min bil var hur trevlig som helst även efter att han underkände min bil.

MESSARE

debatt

Jobb, jobb och åter jobb

■ **Annika Kis** förträffliga artikel ger mig orsak till följande reflektioner.

När finanskrisen slog till var politikernas okunskap om de ekonomiska sambanden skrämmande. Lika klassisk som ”Sveriges beredskap är god” har väl ”Ålands näringsliv står starkt och kommer inte att beröras av finanskrisen” blivit.

Med en elementär kunskap om de ekonomiska spelreglerna och det åländska näringslivets särdrag var det lätt att förutspå att klumpsumma kraftigt skulle minska och flitpengen försvinna. Den kunskapen fanns inte i Marmorborgen.

Finansministern skall ha cred för att han, då han insåg situationens allvar, genast slog på bromsarna. Att han idag inte behöver gå med mössan i hand till bankerna tackar han nog sin socialdemokratiska föregångare för i sin aftonbön. Denne sitter dessvärre på sitt moln och skakar betänksamt på huvudet åt det piruettande och bondfångeri han ser vissa politiker syssla med.

På populismens altare är man beredd att offra möjligheten att mildra slagen mot välfärdssamhället.

Mätte nästa stora politiska fråga antligen komma att bli sysselsättningen. Vad har vi för samhälle där inget av regeringspartierna har full sysselsättning som prioritet i sitt partiprogram och där regeringsprogrammet helt nonchalerar frågan!

Tvärtom, denna regerings första åtgärder var att avskaffa hundratalet arbetsplatser i den privata exportnäringslivet. Just det som vi skall leva på och som skall vara den ekonomiska motorn.

Nu försvinner ytterligare hundratalet arbetsplatser inom den offentliga sektorn. Och sedan står turen inom den interna ekonomin. Bland alla de företag som lever av att byta pengar med varandra.

Efter en viss fördröjning börjar den enskilde drabbas. Bit inte då den hand som föder utan vänd ilskan mot dem som är satta att skapa verksamhetsförutsättningarna.

Bortfallet av 50-60 miljoner per år försöker finansministern mildra genom att tömma vad som tidigare sparats. Men lagom till nästa val är det tomt. Skall skatterna då börja strömma till eller inte? Det är ett högt spel som spelas.

Jag tror som Åsub att återhämtningen kommer att vara mycket långsam. I så fall kommer finansministern att bli en trägen gäst hos bankerna.

Under alla omständigheter har denna regering alla förutsättningar att gå till historien som den under vars tid ungdomsarbetslösheten nådde hisnande 15 % eller mer och den genomsnittliga mer än 10 %. Var tionde arbetsför ålänning arbetslös! Mer än då Sally, Slite och andra försvann. En tid som den minnes gode än minns med en rysning.

Men jag har haft fel förut och vi får hoppas att jag har fel även denna gång. Tyvärr kan det vara åt båda håll.

Johan Dahlman
Quo Vadis

Att sitta vid stranden och vänta

■ **Förenta nationerna** uppskattar att av världens 747.000 flyktingar kom bara 4.378 till EU i fjol och man vill nu öka EU:s insatser. Undrar vad FN lever i för verklighet egentligen! I år har jag redan sett siffran 103.000.

Man ser hur EU driver sin politik eftersom länderna ger helt andra siffror: till England kom 565.000 år 2008 vilket gör 1.500 varje dag (MEP Gerard Batten: <http://www.politics.co.uk/news/europe/eu-structure/eu-enlargement..>). Till Sverige kommer 20.000-30.000 varje år (minister Astrid Thors). I riket har Invandrarverket räknat ut att efter 650 minderåriga kommer inom 2-3 år cirka 3000-4000 anhöriga och att bara efter två år tiofaldigas mängden asylsökande.

EU har dessutom alla möjliga årliga inflyttnings- eller asylprogram som gäller hela jordklotet (http://ec.europa.eu/europeaid/work/ap/aap/2008_en.htm). Enligt sidan http://ec.europa.eu/justice_home/funding/intro/fun-

ding/solidarity_en.htm är budgeten 4.020,37 miljoner euro för perioden 2007-2013. Och rådet har redan 2001 riktat om 10 miljoner varje år för hantering av överraskande stora mängder av asylsökande.

På kommissionens hemsidor kan man hitta ytterligare uppgifter om att (http://ec.europa.eu/justice_home/funding/refugee/fundinrefugee_en.htm).

1. En fond för inflyttningsärenden (European Refugee Fond, ERF) togs i bruk från och med första januari 2008 för att medlemsländerna kan garantera mottagning, både fysiskt och rättsligt.

2. ramprogrammet för allmänt europeiskt inflyttningsystem nu inkluderar bland annat transporter av asylsökande medlemsländerna emellan för att garantera lika skydd inom EU.

3. en särskild byrå för asylfrågor, inklusive gemensam asylpolitik, ska tas

i bruk 2010 för att främja EU-samarbete, utbildningsprogram och informationsutbyte eftersom det finns stora skillnader i hur länderna hanterar asylfrågor 4. man föreslår också ett gemensamt vidarebosättningsprogram för EU-länderna.

I klartext: länderna ska åta sig att ta emot ett visst antal flyktingar på årsbasis, vilket Sverige nu som ordförande land ivrigt jobbar på med. Hela härligheten grundar sig naturligtvis på Lissabon-fördragets artikel 78 om gemensam asylpolitik och gemensamma system för samma.

Vad är det då som sker i gräsrotterna? Till exempel detta: i september i år i kust-staden Calais i Frankrike höll polisen på att tömma ”Djungeln”, ett läger med 1.400 olagliga inflyttade. Det finns också mycket stränder på Åland.

Merja Renvall (nr 5)

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Viking Line: Vi behöver internet på Rosella för jobb, studier och nöjen. Det har inte fungerat på 4 veckor nu! Fixa det! Andra som tycker lika? **0457.**

■ Anni Blomqvist var en stor författare för att hon var en fångslände och kunnig berättare. **Litteraturvetare.**

■ De Gamlas hem blir snart De nyas hem?! **050.**

■ De e didår lamellerna! **Hillman Impala 1963.**

■ Ligger en grön cykel efter korsningen till Lemböte kapell. **040.**

■ Man får vara glad att det inte blev något av sopberget i Lemland, det var ett lika huvudlöst projekt som tunneln. Regel nr 1 tycks vara handla först och tänk sedan. **0457.**

■ Svar till sjöfarare. Jag har aldrig sagt att vi kör vart som helst i världen med Skarven som är byggd enl Eu DIR KLASS D, vilket betyder liten våghöjd. Vi har FMA dispens till 2,5. Förra veckan var det upp till 7-8 m vågor utanför Klaipeida. **Christer Fellman.**

■ Vad är skillnaden mellan vanlig förkylning och influensan? **Förkyld.**

■ Kan man ligga risigt till fast man är rosenkändad? **050.**

■ Hallå, hallå tjejer! Någon som är intresserad av en 40+ spritfri nyrenoverad kille? **0457.**

■ ”En som undrar” ring till någon samtalsterapeut. Finns på gula sidorna. **040.**

■ Ni 3 killar som körde cross i Hammarland igår (söndag) varför använder ni inte båda hjulen istället för att åka på ett?! Speciellt killen i vitt.. Ren idioti! **Bevakaren.**

■ Flååt, vad menas med ”rakryggad kommunpolitiker”? Är det någon form av steloperation?! **Danka.**

■ Du pangbrud med ebonitglasögon som körde en vit Fiat 600 som gick på två cylindrar sommaren 72 . Vi sågs ibland på klubb Viktor & vi hjälpte dig ofta knuffa igång bilen din. Är du fortfarande singel, kanske en dejt? **Hälsningar Viljo i Mossen.**

■ Intressant att man snart får betala dubbla grundavgifter i Mise om man har sommarhus. Undrar om den politiker som föreslog detta blir omvald i nästa val? Jag har ett sommarhus och är ensam i mitt hushåll. Det är svårt att få ekonomin att gå ihop. Trots att jag har ett sommarhus producerar jag inte mer sopor än

andra och jag kan bara vara på ett ställe åt gången. När ska tvåsamhetssamhällets tyranni mot singlar sluta? **040.**

■ En sak är väl bra, att om skarven och sälen åter upp allt levande i sjön så tar dom livet av sig själva på sikt. Sedan kan ju människan, bemästraren, sitta där på stranden, titta på algsoppa och fundera på vad som gick fel. **040.**

■ Har Mise tänkt att pensionärerna också ska ha råd att betala dubbla avgifter om de har en liten sommarstuga? **0400.**

■ Den besiktningsman som kollade min bil var hur trevlig som helst även efter att han underkände min bil. **0457.**

ENGÅNGSERBJUDANDE

Använd kupongen du fick hem med Nyankortet

WILLIAMS

-10%

på valfri resa

Erbjudandet gäller t.o.m. 31.1.2010

Nyankortet sätter guldkant på ditt

■ Tack hör du Jombo, hela höstlovet nykter ;) Nå men seriöst, du vet nog vem du är. En svart och röd verktygsåda med öl i som stod i skogen i Hammarland. **0400.**

■ Hur mycket Isabel och jag går på stranden är ingenting som angår dej. Det hör inte hit, det är framtida generationer vi kämpar för. **L.K.**

■ Kan man få bakläxa fast man sitter längst fram? **H undrande elev.**

■ Happ! Det är tydligen inte bara jag som kallas trögskalle! Ho ho! **0457.**

■ Var få tag i Äppelsalsa å la Åland? **040.**

■ Vad då, vad håller på att hända med dagverksamheten på Trobergshemmet? De jobbar på som vanligt och fysio, finns det en utbildad sän? **0457.**

■ Isabel K bryr dej inte om dumma kommentarer du har många som tycker som du, kämpa på bara, du är på rätt väg. **0457.**

■ Hur många får 72.000 e för sina visioner på Åland? Bara en resten får betala= demokrati. **0457.**

■ Ni då unge glop 12.2.1980, som växlande världslost med Bomansson & companys nya orangevärdade Mosse Elite när ni körde förbi Övernas skola var iakttagen. Ni kör försiktigare idag, kanske en dejt? **MKH Sigrid.**

■ Bra Jesper B du har personligt mod men hur är det med dom övriga? **0457.**

■ Åter läser man om flera rattonyktra, är det inte dags att ändra lagen, det kunde vara dags att sänka promillegränsen till 0,0 för män över 50 och 0,0 för damer, unga ska dömas omedelbart. **Nykter i ratten.**

■ Gud vad jag saknar dej lilla L. Ären går och du hatar mej och kan inte förlåta mej! **0457.**

NYANS ROS

...till den trevliga **busschauffören** från Köping som kör stadsbussen Norra Linjen. Tack för guidningen vi fick den 12-13-14 oktober. Vi från Grythyttan.

...till **musikanterna, sponsor** och **alla** som hjälpte till att göra konserten i Vårdö bönehus till en så lyckad fest. **Direktionen.**

...till **Lisbeth** och **Birger Bergman** och **Christina Hamberg** som satt upp skolans väv. Tusen tack! Eckerö skola.

...till **Jan Lindgrén** och **Mise** som jobbat för långsiktigt samarbete och lägre avgifter. **Rolf Lindqvist.**

...till **Matpunkten** för att det körde ut matvarorna redan på tisdagen. **Galina.**

HÄLGE

ZITS

”...partier ska inte i första hand utföra ett uppdrag. De ska uttrycka åsikter, ideologi, samhällssyn.
LARS ROSENBLAD I VASABLADET

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Mitt i allt Nina Fellman

Allt ska vara som alltid

Längs hela min svärfars vad ringlar ett ärr efter blodådrorna som tagits ut och stoppats in igen där det andra långa ärret är, från halsgropen till naveln.

Vi skämtar om att han ska låta tatuera dit en dragkedja.

Min Lillbatting vågar inte titta på det. Han vill att farfar ska vara odödlig, som vanligt. När vi sitter i sjuksalen och pratar vill han helst berätta om Lego han ska köpa, inte prata om operationer och sår.

Jag tycker det är obegripligt att hela bröst-korgen på denna robusta, levande människa sågats upp, bänts isär, fixats upp och sytts fast, och att han nu sitter här och skratrar åt det.

Lite tunnare, lite skörare, men levande och ful i mun.

Lillbattingen och farfar är överens om en sak – när han kommer hem ska det bli pommes frites. Sjukhusmaten är inget vidare. Inte hostan heller, den som gör att knogarna vitnar.

Annars har allt varit bra, vården i Uppsala, operationen, informationen, helikoptern hem. Lillsippan och jag är överens om att pyjamasarna på Mariehamns centralsjukhus måste vara till för att få hem folk så snabbt som möjligt. Ingen vill ligga där med den förfärliga färgkombinationen på sig.

När svärfar är hemma och sitter i sin soffa igen känns det som om något landar i magen. Världen är på plats. Solen snurrar åt rätt håll.

Snart kan svärmor börja muttra om att han bara ser på tv och borde ut och gå. Snart kan det bjudas godis ur hemliga gömmor. Snart blir det vår och rastlösheten kommer i kroppen när de ska ut till stugan, tidigare för varje år.

Julen kan komma som vanligt. Svärfar kan presidera vid skinkan och vi kan berätta samma historier som vi berättar varje år, smacka uppskattande som vi alltid gör. Kanske är det tanken på den heta glöggen som ger den lurviga, fluffiga känslan runt hjärtat när jag försäkrar Lillbattingen att, jovisst, julen blir precis som vanligt i år också.

Ingenting ska förändras. Ingen ska försvinna.

Jag ringer till min mormor. Hon skratrar lyckligt när hon hör min röst, och när jag blundar kan jag känna hur hon doftar, hur hon alltid doftat och alltid kommer att dofta. I henne bor urkraften. Vart ska den ta vägen sen?

Skruva ner skylten? Ingen kan tro att ett samhälle som Lappo blir starkare av att skolan läggs ner.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Så stänger man ett helt samhälle

Centrum vill växa, periferin läggs ner. Så ser det ut både i större och mindre sammanhang.

Det fanns massor av goda orsaker att stänga Lappo skola. Ekonomin talade för sig själv, elevunderlaget var sviktande, pedagogiska fördelar kunde åtminstone i teorin föras fram.

Ändå var det helt fel. Om man vill ha Lappo kvar som en levande bygd.

Alla som i dag är intresserade av hur och på vilka villkor hela Åland ska leva, borde nog studera processerna, argumenten och konsekvenserna av stängningen av Lappo skola, för precis samma diskussion kommer att upprepas på andra håll i landskapet inom kommande tio-årsperiod.

Vare sig det blir kommunsammanslagningar nu eller senare, vare sig tiderna blir bättre eller sämre, vare sig det blir inflyttning eller utflyttning från Åland kommer diskussionen om centrum kontra periferi att vara central. Det vore skönt om den kunde föras medvetet.

Det är nämligen ett viktigt val som görs varje gång man lägger ner en byskola, en butik, ett bankkontor, eller ett dagis. Orsakerna är alltid delvis ekonomiska, men den ekonomiska tyngden blir plötsligt överväldigande därför att man slutat tro på platsens framtid.

Hade Brändö kommunfullmäktige trott på Lappo som en levande och dynamisk by som kan locka människor i framtiden och utvecklas vidare, då hade man naturligtvis inte

stängt skolan. Då hade det varit värt pengarna, som en investering för framtiden.

En majoritet av beslutsfattarna på Brändö trodde inte på Lappo. En logisk följd är att Lappoborna själva slutar tro på Lappo, annat än som en plats för minnen och rekreation. Sakta men säkert faller ytterligare ett litet samhälle i sömn, och om bara några år kan de som i dag varit med och fattat beslutet peka på en nästan avfolkad by och konstatera att deras beslut var helt rätt. Där finns ju inga barn.

Hur länge tar det innan nästa centrum slutar tro på nästa periferi? När slutar Åland tro på skärgårdskommunerna?

När tycker man att skolbarnen i Geta lika gärna kan åka till Godby, för där finns ju mycket mer resurser, och billigare skulle det också bli.

Varför känns det logiskt att stänga Södersunda skola, något som med all sannolikhet får en negativ effekt på viljan att bo i den delen av kommunen.

Här bör inte finnas utrymme för missförstånd. Det kan mycket väl vara det långsiktigt bästa för en region, att koncentrera resurser och skapa attraktion där man har råd med det. Det kanske var helt rätt för Brändö att skära loss en del av kommunen man inte längre trodde på.

Poängen är att det var ett val med konsekvenser. Det är oärligt att förneka de konsekvenserna, oärligt att förneka att man väljer bort vissa saker för att spara på livskraften åt de platser man anser har bättre förutsättningar att överleva. Det kanske är det bästa, men mycket som varit viktigt går för alltid förlorat.

Sanningen kan vara den att det i ett längre perspektiv inte längre finns någon ekonomisk logik i att bo i mycket små samhällen i skärgården. Det fanns det naturligtvis förr, när havet och jorden gav försörjningen och till och med lite mer än så. Om inte ens människor i periferin längre tror på de små samhällenas framtid kan förändringen gå mycket snabbare än vi hittills trott.

I ljuset av den utvecklingen kan försäljningen av fritidsbostäder till icke-ållänningar vara det enda som faktiskt känns konstruktivt.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2008: 7.349 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Politisk redaktör: Annika Kullman
tfn (018) 528 455
annika.kullman@nyan.ax
Familjeredaktör:
Patrik Dahlblom/Nina Smeds
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Maria Nykvist
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 97 €
kvartal 49 €

Publiceringsdag	Efter text & mindre annonser	Annonsstorlekar	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € + lsa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmaterverket, tillstånd nr 364.

FRANKRIKE FÖR ALLA SINNEN! PÅ SILJA

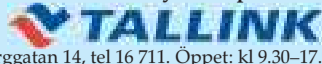
KRYSSA till Helsingfors! Pris ex. 49€/pers i B dubbelhytt.
Läs mera på www.silja.se

Torggatan 14, tel 16 711. Öppet: kl 9.30-17.00

KRYSSA TILL TALLINN!

Tallinn kryssning fr 28€/pers
då 4 delar en B-hytt.
Som dubbelhytt 56€/pers.

Torggatan 14, tel 16 711. Öppet: kl 9.30-17.00

ÅLANDSTRAFIKEN t o m 31.12.2009

ROSELLA måndag-torsdag		fredag-lördag		söndag	
M:hamn	Kapellskäer	M:hamn	Kapellskäer	M:hamn	Kapellskäer
08.00	09.15	07.30	08.30	12.00	13.15
16.00	17.30	12.45	14.00	18.30	19.30
15.30	12.00	18.30	19.30	17.30	14.00
22.00	19.00	12.00	09.00	23.00	20.00
		18.00	15.00		
		23.00	20.00		

Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskäer ca 55 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Kontakta vår resebutik för bussanslutning till Uppsala.

Åland-Stockholm dagligen		Åland-Finland dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO/H:FORS
01.10	L 06.30	03.30	L 07.35 Åbo
04.35	M 09.40	14.25	M 19.40 Åbo
09.55	M 15.30	23.45	M 09.55 Hel
14.25	M 18.55	14.10	M 08.45 Åbo
14.10	M 07.45	01.00	L 21.00 Åbo
23.40	M 16.45	04.25	M 17.30 Hel
07.45	M 18.00		
03.20	L 20.10		

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min före ord avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köra ombord senast 30 min före ord avgång.

VIKING LINE Storgatan 2, tel 260 111, bokn 262 11
www.vikingline.ax

Turlista t.o.m. 10/1 2010 (lokala tider)

Från Eckerö	Alla dagar		13.30	18.30
	Fredag-måndag	8.30	13.30	18.30
Från Grisslehamn	Alla dagar	10.00	15.00	
	Torsdag-söndag	10.00	15.00	20.00

Extraturer: Från Eckerö torsdag 15/10 kl. 08.30. Från Grisslehamn onsdag 23/12 kl. 20.00.

Nöjeskryss med buss, båt, à la carte och underhållning!
Fredagar och lördagar 18.30. Start från Bussplan 17.30. 30 €/person

Buss: Till Stockholm Cityterminalen vid alla båtankomster. Från Stockholm Cityterminalen 2 timmar och 15 minuter före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 timme före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning: tel. 28 300, växel 28 000
Grisslehamn tel. 0175-258 00
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar	M:hamn	Sthlm
	10:00	→ 15:45
	Sthlm	M:hamn
Sönd-Onsd	18:00	→ 02:00
Torsd-Lörd	18:00	→ 03:30

Kontakta Ålandsresor tel 28 040
www.birka.se

ONSDAG 21 OKTOBER 2009

dagens ålänning

"Jag har nyss varit på dans"

Utanför Idrottsgården sitter Rebecca Fellman på balustraden och väntar i skymningen. Bakom henne sprakar en lönn i höstens starka färger och skymningen har börjat falla.

Hej, vem väntar du på?

–På min pappa. Han ska hämta mig. Jag har nyss varit på dans.

Vad då för dans?

–Jag har dansat i samma grupp i tre år. Det är svårt att beskriva vad det är för sorts dans.

Lite hiphop-aktigt kanske?

–Ja, det kan man säga.

Rebecca bor på Strandgatan och går i klass 6 B i Övernäs skola.

Oj, jag trodde att du gick i högstadiet.

–Det är det många som tror. Jag längtar verkligen efter att få börja i högstadiet!

Varför det?

–Jag har många kompisar från Ytternäs skola och i högstadiet går vi tillsammans.

Vad gillar du för ämnen i skolan?

–Bild och gymnastik.

Dansar. Dagens ålänning Rebecca Fellman dansar på fritiden.

Vad gör du på fritiden när du inte dansar?

–Jag brukar vara med kompisar. Vi är ofta på Tvärsan i Strandnäs.

Vad gör ni där?

–Vi spelar biljard till exempel.

Är du bra på biljard?

–Nej, men dom andra försöker lära mig. Och så spelar vi också tv-spel och allt möjligt annat.

Och vem vill du hälsa till?

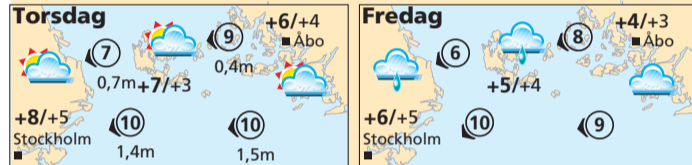
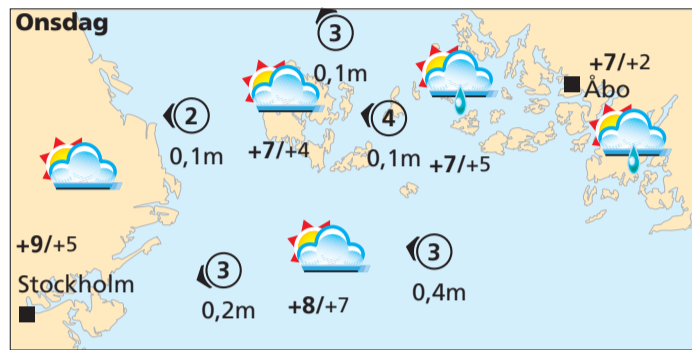
–Jag vill hälsa till min bästa kompis Frida Sandberg. Vi går i samma klass och vi har känt varann i sex år.

Hur är en bra kompis?

–Snäll, pålitlig och rolig att vara med. Som Frida!

Text & Foto: ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

vädret

I går kl 15		Max/min temp. 13.10 - 20.10. klo 9	
Jomala	+6	max. datum	min. datum
Åbo	+5	+8,1 15.10.	-3,8 16.10.
Helsingfors	+7	Åbo	+7,7 16.10.
Stockholm	+8	H:fors	+7,0 16.10.
			-1,6 15.10.
		* =Dagar saknas	
Vattenståndet i går kl 15		För ett år sedan	
Föglö +13 cm	Åbo +11 cm	Jomala	11
		Åbo	11
		Helsingfors	12
Solen i dag		Utomlands i går	
	Upp Ner	Köpenhamn	11 Madrid 16
Mariehamn	8:36 18:12	Oslo	+6 Rom 15
Helsingfors	8:16 17:52	Bryssel	13 Aten 22
Stockholm	7:41 17:22	Moskva	+7 Las Palmas 26
		London	12 Phuket 30
		Paris	14 Peking 19

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Vädertjänsten Tel.060010600 3,95 /min +Isa

dagens rätt

Korv med nudlar
ca 200 g äggnudlar
200 g färska champinjoner
1 purjolök
1 röd + 1 gul paprika
4 frukostkorvar
1,5 msk sesamolja
2-3 msk sweet chilisås
salt, sesamfrön

Koka nudlarna enligt förpackningens anvisningar, skölj i kallt vatten och låt rinna av väl. Ansa och skiva/strimla svampen och purjon. Kärna ur och strimla paprikorna. Skär korvarna i skivor. Fräs svamp och purjolök i lite matfett tills vätskan har kokat in. Tillsätt paprika och korv och låt allt fräsa tills det har fått lite färg. Ringla över sesamoljan och rör ner sweet chilisås och nudlarna. Låt allt bli genomvarmt och smaka av med salt. Strö över sesamfrön.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

YAMAHA
Fyrhjuling 350cc 4x4
499€

KEA.fi
KEA-CENTER
Varvsvägen 2, 22100 Mariehamn, tel. 22 424
Öppet: vardagar 9-17, lördagar 10-13

FÖRETAGARE!
Kurs i heta arbeten
20 november

Anmäl dig till:
Räddningsverket
tel 531 491
www.mariehamn.aland.fi/rv

Lyx i höstmörkret

Tryffel 7,50

Chokladpraliner
Handgjorda
på Åland

14,70

Öst & Leksaker
I Sittkoff tel. 22 501

Håll dig varm och go'

För Henne och Honom:

- Pulsvärmare
- Mössor, hattar, kepsar
- Halsdukar
- Handskar, vantar

Bara för Honom:

- Kalsonger
- Stort urval övriga underkläder
- Pyjamas och morgonrockar
- Sockor från silke till ylle

OBS!
Vi har även större storlekar

Hillings
TORGGATAN 15, TEL. 19 160
Vard. 9.30-17.30, lörd. 10-14

POLARIS

9.990€
9.200€ + frakt

15
VUUTTA SUOMESSA!
KÄNNY POLARIS

Sportman X2 800 Nordic Edition
Specialmaskin för nordiska förhållanden

Sportman XP 850 4x4
11.790€
9.950€ + frakt

Motor Verkstad
MARIEHAMN TEL 22591 WWW.LJUNGDAHLSMOTOR.COM
Godbyvägen 4. Månd-torsd 8.00-17.00, fred. 8.00-16.00 Lunch: 12.00-13.00

**BÅTVARV/
LAGERHOTELL**

Efter omfattande renovering tar vi nu emot båtar och fordon för vinterförvaring på en totalyta om 640 kvm på Solkulla Gärd i Vårdö. Maxhöjd och bredd 5,8 x 5,0 m.

För mera information ring Andreas Danielsson tel 0407235274.

MSA

HÖRSELSKYDD
Oktober special
16,90 (23,90)

SERVICE FÖR DIG

HOLMBERGS
• TEKNIK • KVALITET •

Godbyvägen tel. 23 555 www.holmbergs.ax • Mån-fre 7.30-17.00 Lör 9-14

SKALDJURSVECKOR
16-31 oktober

BOKA:
tel 19 931
ÖPPET:
17.00-22.30
Söndagar stängt

Restaurang
NAUTICAL